

HOTĂRÂREA nr. 101
privind aprobarea documentului “Agenda Locală 2030 pentru județul Iași – Raport de localizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 5, 11, 13 și 16 în județul Iași”, realizat în cadrul proiectului “Orașe echitabile: integrarea Agendei 2030 în politicile locale în perioada de migrare și flux de refugiați”

Consiliul Județean Iași;

Având în vedere:

- a) Referatul de aprobare nr. 10157/25.03.2021 a Președintelui Consiliului Județean Iași referitor la adoptarea proiectului de hotărâre privind aprobarea documentului “Agenda Locală 2030 pentru județul Iași - Raport de localizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 5, 11, 13 și 16 în județul Iași”, realizat în cadrul proiectului “Orașe echitabile: integrarea Agendei 2030 în politicile locale în perioada de migrare și flux de refugiați”;
- b) Raportul de specialitate nr. 10158/25.03.2021 emis de către Compartimentul Dezvoltare Durabilă și Îndrumare Proiecte pentru Consilii Locale - Direcția Proiecte și Dezvoltare Durabilă, din cadrul Consiliului Județean Iași;
- c) Raportul de localizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 5, 11, 13 și 16 în județul Iași realizat în cadrul proiectului “Orașe echitabile: integrarea Agendei 2030 în politicile locale în perioada de migrare și flux de refugiați”;
- d) Hotărârea Consiliului Județean Iași nr. 227/28.09.2016 prin care a fost aprobată participarea Consiliului Județean Iași în calitate de partener în proiectul “Orașe echitabile: integrarea Agendei 2030 în politicile locale în perioada de migrare și flux de refugiați” în cadrul programului EUROPE AID;
- e) Programul EUROPE AID- European Commission;
- f) Prevederile art. 173 alin. (1) lit. b) din O.U.G nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare;
- g) Avizele comisiilor de specialitate ale Consiliului Județean Iași din data de 30 martie 2021;
- h) Votul exprimat de către consilierii județeni și Președintele Consiliului Județean Iași în cadrul ședinței ordinare a Consiliului Județean Iași din data de 31 martie 2021 și consemnat în procesul - verbal al acesteia, respectiv 34 voturi “Pentru”;

În temeiul dispozițiilor art. 196 alin. (1) lit. a) din O.U.G nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

HOTĂRĂȘTE:

Art. 1 Se aprobă documentul “Agenda Locală 2030 pentru județul Iași – Raport de localizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 5, 11, 13 și 16 în județul Iași”, realizat în cadrul proiectului “Orașe echitabile: integrarea Agendei 2030 în politicile locale în perioada de migrare și flux de refugiați”, Anexă la prezenta Hotărâre.

Art. 2 Prevederile prezentei Hotărâri vor fi duse la îndeplinire de către Direcția Proiecte și Dezvoltare Durabilă din cadrul aparatului de specialitate al Consiliului Județean Iași.

Art. 3 Prezenta Hotărâre va fi comunicată în copie Instituției Prefectului Județului Iași, Direcției Juridice - Serviciul Juridic-Contencios Administrativ și Direcției Proiecte și Dezvoltare Durabilă din cadrul Consiliului Județean Iași.

Art. 4 Aducerea la cunoștință publică a prevederilor prezentei Hotărâri va fi asigurată de către compartimentele de specialitate din cadrul Consiliului Județean Iași cu atribuții în acest sens.

Data astăzi: 31 martie 2021

**PREȘEDINTE,
Costel Alexe**

**CONTRASEMNEAZĂ,
SECRETAR GENERAL AL JUDEȚULUI,
Lăcrămioara Vernică-Dăscălescu**

Agenda Locală 2030 pentru județul Iași
*Raport de localizare a
Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 5, 11, 13 și
16 în județul Iași*

Raport realizat de

**Biroul Regional pentru
Cooperare Transfrontalieră Iași
România - Republica Moldova**

în cadrul proiectului
Shaping Fair Cities

2021

Proiect finanțat de Uniunea Europeană
prin programul Development
Education and Awareness Raising
(DEAR) - CSO-LA/2017/388-138

JUDEȚUL IAȘI
CONSILIUL JUDEȚEAN IAȘI

Anexă la Hotărârea
Nr. 101

Anul..... Lună..... Zi..... **3.1. MAR. 2021**

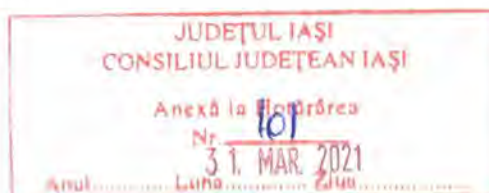
SUMAR

1. Lista de abrevieri.....	3
2. Sumar executiv.....	5
3. Scurt istoric al conceptului de dezvoltare durabilă.....	7
4. Progrese globale în implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă.....	13
5. UE – lider global în promovarea dezvoltării durabile.....	18
6. Dezvoltarea durabilă în România: instituții, strategii, progrese.....	24
7. Localizarea ODD 5, 11, 13, 16 ale Agendei 2030.....	30
7.1. Aspecte locale privind egalitatea de gen.....	30
7.2. Orașe și comunități durabile.....	40
7.3. Efectele schimbărilor climatice în județul Iași.....	48
7.4. Pace, justiție și instituții puternice.....	57
8. Foaie de parcurs pentru dezvoltarea durabilă a județului Iași.....	62
8.1. Inventarul problemelor la nivelul județului Iași.....	62
8.2. Ținte, indicatori de monitorizare și evaluare, surse de date.....	66
8.3. Portofoliu de proiecte pentru atingerea țintelor propuse.....	81
9. Surse bibliografice.....	98

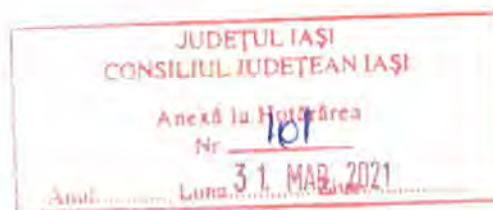

1. Lista de abrevieri

- AAAA** Agenda de Acțiune de la Addis Abeba
- AJPIS** Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială
- AJOFM** Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
- ANL** Agenția Națională pentru Locuințe
- ATOP** Autoritatea Teritorială pentru Ordine Publică
- BNR** Banca Națională a României
- BRCT** Biroul Român de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Moldova
- CE** Comisia Europeană
- CJI** Consiliul Județean Iași
- CJP** Casa Județeană de Pensii
- CL** Consiliul Local/ Consilii Locale
- CNDD** Centrul Național de Dezvoltare Durabilă
- DAS** Direcția de Asistență Socială
- DDD** Departamentul de Dezvoltare Durabilă
- DGASPC** Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului
- DJ** Drum Județean
- DJS** Direcția Județeană de Statistică
- DN** Drum Național
- E** Drum Expres
- HG** Hotărâre de Guvern
- HLPF** High Level Political Forum - Forumul Politic la Nivel Înalt pentru Dezvoltare durabilă, sub auspiciile ECOSOC
- IJP** Inspectoratul Județean de Poliție
- INS** Institutul Național de Statistică
- ITM** Inspectoratul Teritorial de Muncă
- NATO** Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
- ODD/ SDGs** Obiective de Dezvoltare Durabilă/ Sustainable Development Goals
- OCDE** Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
- OMS** Organizația Mondială a Sănătății

ONU Organizația Națiunilor Unite
ORS Observatorul Român de Sănătate
OUG Ordonanță de Urgență
PIB Produsul Intern Brut
PMI Primăria Municipiului Iași
PNDR Programului Național de Dezvoltare Rurală
PNUD Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
SG al ONU Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite
SIDU Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană. Iași Zona Metropolitană 2015-2030
SNDDR Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030
TIC Tehnologia Informațiilor și Comunicații
UE Uniunea Europeană
URSS Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
ZMI Zona Metropolitană Iași

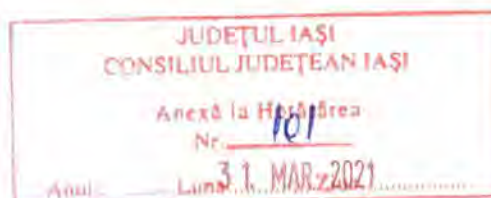

2. Sumar executiv

Această cercetare reprezintă o primă încercare de implementare la nivel județean a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD 5, 11, 13 și 16) ale Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Inspirată de ONU, preocupările legate de dezvoltare durabilă au o vechime de peste două decenii în România. În anul 1997, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe și Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) a fost creat Centrul National pentru Dezvoltare Durabilă (CNDD), care a coordonat elaborarea primei versiuni a Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României (1999).

După două decenii de la crearea CNDD (1997) și după trei ani de la adoptarea de către Adunarea Generală a ONU a Agendei 2030 (25 septembrie 2015), Guvernul României înființează în cadrul aparatului propriu de lucru **Departamentul de Dezvoltare Durabilă (2017) care, în prezent, coordonează la nivel național implementarea celei de-a treia versiuni a Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României (2018).** SNDDR este structurată pe trei dimensiuni, economică, socială și de mediu, urmărind implementarea celor 17 obiective de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 și fiind orientată spre problemele cetățenilor, comunităților și orașelor țării, într-o perioadă în care este nevoie de inovație, reziliență, echitate, incluziune și încredere pentru a răspunde provocărilor lumii în care trăim.

Prezentul raport de cercetare este structurat în trei părți. Prima parte cuprinde un scurt istoric al conceptului de „dezvoltare durabilă”, o prezentare a progreselor globale de la adoptarea Agendei 2030, o sinteză a contribuției UE ca lider global în implementarea ODD, precum și preocupările României în domeniul dezvoltării durabile: instituțiile cu atribuții în dezvoltarea durabilă, cele trei versiuni ale strategiei naționale de dezvoltare durabilă a României, progresele la nivel național în materie de dezvoltare durabilă, centrate pe ODD 5, 11, 13, și 16.

Cea de-a doua parte a raportului de cercetare se referă la localizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD 5, 11, 13 și 16) pe baza analizei de nevoi a aspectelor locale privind egalitatea de șanse între bărbați și femei, provocările cu care se confruntă orașele și comunitățile județului Iași din perspectiva dezvoltării durabile, acțiunea și consecințele schimbărilor climatice în județul Iași, precum și analiza nevoilor unei societăți orientate spre asigurarea păcii sociale, siguranței cetățeanului, participării acestuia la luarea deciziilor, incluziunea grupurilor dezavantajate astfel încât „*nimeni să nu rămână în urmă*”, așa cum afirmă și *motto*-ul Agendei 2030.

Analiza de nevoi este fundamentată pe două abordări metodologice complementare: **(1) abordarea cantitativă** centrată pe analiza datelor publice furnizate de statisticile oficiale (INS și alți producători de statistici) și **(2) abordarea calitativă** rezultată din procesul de consultare multilaterală (instituții publice, ONG-uri, actori relevanți la nivel județean) organizat de Consiliul Județean Iași în parteneriat cu Biroul Regional de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Moldova din Iași. Scopul acestei analize de nevoi a vizat elaborarea unui inventar de probleme, ținând cont de țintele asociate ODD 5, 11, 13 și 16 din Agenda 2030 și Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României.

Partea a treia a raportului de cercetare valorifică analiza de nevoi și inventarul de probleme, structurate în funcție de ODD 5, 11, 13 și 16, în vederea elaborării unei foi de parcurs (*roadmap*) care include o serie de propuneri (direcții de acțiune la nivel județean, indicatori de monitorizare și evaluare a progreselor, surse de date, ținte urmărite, portofoliu de proiecte) pentru implementarea țintelor asociate celor patru obiective de dezvoltare durabilă. Analiza de nevoi, inventarul de probleme și foaia de parcurs pentru implementarea ODD 5, 11, 13 și 16 la nivel județean constituie un exercițiu de real folos pentru elaborarea unei **noi strategii de dezvoltare socială și economică a județului Iași, pentru perioada 2020-2030**, în conformitate cu exigențele Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și în concordanță cu prioritățile naționale din SNDDR.

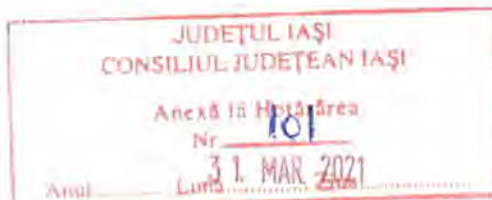

3. Scurt istoric al conceptului de dezvoltare durabilă

Problematika dezvoltării economice legată de necesitatea protejării mediului înconjurător a fost discutată pentru prima dată la nivel internațional la Conferința Națiunilor Unite pentru Mediul Ambient, desfășurată la Stockholm, în anul 1972. Un număr de 113 țări participante la conferință și-au manifestat îngrijorarea cu privire la consecințele activității umane asupra mediului ambient. Cu acest prilej, sunt discutate probleme referitoare la poluarea industrială, epuizarea resurselor non-regenerabile, pericolul dispariției unor specii de plante și animale, deteriorarea ecosistemelor, necesitatea creșterii nivelului de trai și reducerii inegalității între oameni. Se accentuează legătura indisolubilă între calitatea vieții și calitatea mediului. Aceste dimensiuni ale calității vieții devin obiective de dezvoltare care trebuie promovate în beneficiul generațiilor prezente și viitoare.

În anul 1983, Națiunile Unite înființează o **Comisie Mondială de Mediu și Dezvoltare** (*World Commission on Environment and Development*) pentru a analiza impactul deteriorării mediului înconjurător asupra dezvoltării umane și găsierea unor soluții cu privire la perspectivele societății globale. Această comisie a fost prezidată de primul-ministru al Norvegiei, Gro Harlem Brundtland. La momentul respectiv, Comisia Brundtland a enunțat câteva principii de bază: 1) dezvoltarea nu înseamnă doar urmărirea profitului financiar, ci și creșterea nivelului de trai al oamenilor; 2) dezvoltarea nu înseamnă exploatarea irațională a resurselor naturale, iar poluarea trebuie monitorizată și redusă până la limitele în care siguranța oamenilor și a ecosistemelor nu este pusă în pericol.

Problema-cheie a dezvoltării se prezintă sub forma unei dileme sau opoziții între, pe de o parte, nevoile de dezvoltare, iar pe de altă parte, limitele impuse de resursele epuizabile ale planetei și de degradarea mediului înconjurător. Însă, dezvoltarea durabilă înseamnă o reconciliere a dezvoltării socioeconomice cu nevoia de protejare a mediului ambient.

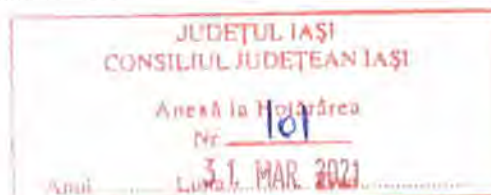

Valorile și principiile enunțate la Conferința de la Stockholm din 1983 au fost reluate cu prilejul discutării **Raportului Comisiei Brundtland din 1987** intitulat „Viitorul nostru comun” (*Our Common Future*), comisie întrunită la un an de la catastrofa nucleară produsă la Cernobîl. Această comisie a analizat o serie de consecințe grave ale activității umane de-a lungul timpului care au afectat în mod sever și, pe alocuri, iremediabil mediul înconjurător. În acest context, s-a apreciat că dezvoltarea care urmărește creșterea economică rămâne un deziderat pentru toate statele, dar trebuie corelată cu promovarea unor măsuri necesare protecției mediului. În afară de acest aspect, creșterea economică trebuie să se regăsească în bunăstarea tuturor.

Raportul Comisiei Brundtland furnizează una din cele mai cunoscute definiții ale dezvoltării durabile care se păstrează până astăzi: „*dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi*”¹. Pe viitor, dezvoltarea durabilă va urmări găsirea unui echilibru între cele trei dimensiuni esențiale ale dezvoltării umane: economică, socială și de mediu. Fiecare stat trebuie să găsească o formulă de dezvoltare proprie care să continue creșterea economică, în beneficiul unui număr cât mai mare de oameni, fără să afecteze echilibrul mediului natural.

Concluziile Conferinței de la Stockholm au fost reluate și întărite la **Conferința Națiunilor Unite privind Mediul și Dezvoltarea de la Rio de Janeiro din 3-14 iunie 1992**, organizată pentru a lansa un nou parteneriat global și echitabil cu scopul creării unor formule noi de cooperare între state, între oameni și comunități, între sectoarele cheie ale dezvoltării. Primul principiu al Raportului Conferinței de la Rio afirmă următoarele: „*ființele umane sunt în centrul preocupărilor pentru dezvoltarea durabilă. Ele au dreptul la o viață sănătoasă și productivă, în armonie*

¹ Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. <http://www.un-documents.net/ocf-02.htm#I>, ultima accesare decembrie 2018.

cu natura”.² Acest summit a readus în discuție necesitatea promovării unei dezvoltări economice orientată spre bunăstare socială, ținând cont de necesitatea menținerii echilibrului biofizic al Pământului.

În urma Conferinței de la Rio, au fost adoptate mai multe convenții referitoare la schimbările climatice (reducerea emisiilor de metan și dioxid de carbon), protejarea diversității biologice (conservarea speciilor) și stoparea defrișărilor masive. De asemenea, s-a stabilit un plan de susținere a dezvoltării durabile – **Agenda 21**, care să permită administrațiilor locale din întreaga lume abordări proprii asupra problematicii dezvoltării durabile, pe termen mediu și lung, ținând cont de nevoile și de resursele disponibile din fiecare comunitate locală. Principalele linii directoare ale Agendei 21 sunt lupta împotriva sărăciei și excluziunii sociale, producția de bunuri și servicii durabile, protecția mediului natural.

Preocupările privind dezvoltarea durabilă sunt reluate și în **Declarația Mileniului adoptată de ONU în septembrie 2000** – agendă globală în domeniul dezvoltării. Semnatarii documentului au ajuns la concluzia că este nevoie de o abordare colectiv-globală a problemelor cu care se confruntă omenirea și au propus un set de opt obiective de dezvoltare pentru noul mileniu: 1) reducerea sărăciei și a foametei în lume; 2) asigurarea educației primare pentru toți copiii; 3) promovarea egalității de gen; 4) reducerea mortalității infantile; 5) îmbunătățirea sănătății materne; 6) combaterea virusului HIV/ a bolii SIDA, tuberculozei, malariei; 7) protejarea mediului înconjurător; 8) dezvoltarea unor formule de parteneriat pentru promovarea dezvoltării durabile. Pentru atingerea acestor obiective, cele 189 de state semnatare ale *Declarației Mileniului* au reafirmat și întărit susținerea pentru valorile și principiile din **Carta ONU**, s-au angajat în promovarea păcii, securității și dezarmării în lume, pentru aplicarea **Protocolului de la Kyoto** privind protecția mediului înconjurător, pentru respectarea drepturilor omului, democrație și bună guvernare, pentru asistența socială și protecția persoanelor cu nevoi speciale, o

² Report of the United Nations on Environment and Development, Rio de Janeiro, 3-14 iunie 1992, <http://www.un.org/documents/ga/conf/51/aconf/5126-Annex1.htm>, ultima accesare decembrie 2018.

abordare specială pentru problemele Africii, întărirea ONU în lupta împotriva sărăciei, analfabetismului, nedreptăților, violenței, terorii și crimei. Pentru îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului (ODM), țările bogate s-au angajat să furnizeze resursele necesare finanțării unor programe de dezvoltare internațională și asistență umanitară, în timp ce țările sărace au asumat întărirea instituțiilor și promovarea unor strategii și politici publice pentru a reduce dezechilibrele socioeconomice, pentru a genera bunăstare pentru un număr cât mai mare de oameni.

La zece ani după *Declarația de Rio*, a fost convocată o conferință de monitorizare la Johannesburg – **Reuniunea mondială la nivel înalt privind dezvoltarea durabilă (2002)**, în vederea reînnoirii angajamentului față de dezvoltarea durabilă. Conferința a adoptat **Planul de implementare de la Johannesburg** și a însărcinat mai departe comisia de dezvoltare durabilă cu monitorizarea aplicării obiectivelor din angajamentul luat.³

Progresele înregistrate în implementarea obiectivelor din *Declarația Mileniului* au fost evaluate la **Summit-ul Mondial desfășurat la sediul ONU din New York**, în perioada 14-16 septembrie 2005. Implementarea obiectivelor din Declarația Mileniului a contribuit la reformarea strategiilor și politicilor naționale și la dezvoltarea de instituții prin care au fost alocate resurse importante în atingerea acestora. Instrumentul de lucru bazat pe urmărirea unor „obiective de dezvoltare durabilă” a fost lansat în timpul **Conferinței Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă (Rio+20)** din anul 2012. Obiectivele de dezvoltare durabilă propuse cu acest prilej au înlocuit cele opt obiective de dezvoltare din Declarația Mileniului.⁴

³ Parlamentul European – Comisia pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară, Document de lucru cu tema „Către Summit-ul de la Rio+20”, reuniune interparlamentară la nivelul comisii între Parlamentul European și parlamentele naționale, 28 februarie 2012, p. 2, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/envi/dl_893_893910/893910ro.pdf, ultima accesare decembrie 2018.

⁴ Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/66/288&Lang=E, ultima accesare decembrie 2018. Conferința Rio+20 a lansat șapte priorități în raport cu realizările anterioare în materie de dezvoltare durabilă: 1) crearea de locuri de muncă sustenabile, cu impact redus asupra mediului și cu accent pe

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă – Transformarea lumii noastre⁵ urmează obiectivelor de dezvoltare ale mileniului (ODM), Conferinței ONU Rio+20 privind dezvoltarea durabilă, precum și conferințelor privind finanțarea pentru dezvoltare. Agenda 2030 a fost adoptată în cadrul Adunării Generale a ONU, la 25 septembrie 2015, de șefi de stat și de guverne din statele membre ONU, fiind o versiune modificată a cadrului conceptual al dezvoltării durabile, structurată pe un pachet de 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), susținute prin 169 de ținte subiacente.

Tabелul 1. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030

Agenda 2030 reprezintă un plan de acțiune conceput pe trei dimensiuni esențiale: oameni (dezvoltare socială), planetă (protecția mediului), prosperitate (creștere economică și bunăstare pentru toți). O prioritate a Agendei 2030 este eliberarea omenirii de sub povara sărăciei (*tyranny of poverty*), oriunde aceasta se manifestă,

rezolvarea nevoilor comunităților locale: 2) creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă concomitent cu creșterea eficienței energetice ale celorlalte surse; 3) dezvoltarea unor orașe și comunități durabile; 4) hrană pentru toți oamenii; 5) acces universal la sursele de apă curată, igienă, gestionarea eficientă a apelor uzate; 6) promovarea „economiei albastre” și protejarea biodiversității marine; 7) pregătire și asistență în caz de dezastre.

⁵ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development.

<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>, ultima accesare decembrie 2018 și

http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E, ultima accesare decembrie 2018.

sub toate formele. Important este ca foametea să fie eradicată pretutindeni în lume. De asemenea, se încurajează eforturile de dezvoltare economică, societățile deschise, pașnice, incluzive, preocupate de eliminarea fricii și manifestării oricăror forme de violență.

Începând cu 1 ianuarie 2016, obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 au intrat în vigoare, iar statele au elaborat strategii, politici și măsuri efective de punere în aplicare a acestora. În următorii ani, pe baza acestor obiective universale, statele semnatare ale Agendei 2030 trebuie să mobilizeze toate eforturile și resursele pentru a eradica sărăcia sub toate formele, pentru a reduce inegalitățile sociale și economice, pentru managementul schimbărilor climatice și pentru a se asigura că „nimeni nu este lăsat în urmă” (*no one is left behind*), pentru o societate incluzivă, a bunăstării pentru toți.

4. Progresele pe plan global în implementarea Agendei 2030

În raportul privind stadiul îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare durabilă, prezentat de Secretarul General al ONU, domnul António Guterres, în cadrul Consiliului Economic și Social din iulie 2019, au fost subliniate progresele înregistrate de statele care au trimis rapoarte de evaluare, de la adoptarea Agendei 2030, în septembrie 2015. Per ansamblu, raportul Secretarului General al ONU arată că ritmul lent al progreselor înregistrate în atingerea unor obiective de dezvoltare durabilă plasează oameni, țări și regiuni în situații de vulnerabilitate. Sub coordonarea ONU, prin cooperarea internațională și implicarea tuturor actorilor interesați, lumea poate fi orientată spre o traiectorie compatibilă cu obiectivele și țintele propuse de Agenda 2030. Următoarea decadă este crucială în atingerea ODD ale Agendei 2030.⁶

Progrese privind egalitatea de gen – ODD 5

Datele centralizate recent din 106 țări arată că 18% din femeile și fetele cu vârste între 15 și 49 de ani au suferit din cauza violențelor fizice și sexuale provocate de parteneri, în ultimele 12 luni. Prevalența violenței împotriva femeilor și fetelor este ridicată (24%) mai ales în țările subdezvoltate.

Cel puțin 200 de milioane de femei și fete au fost supuse mutilării genitale, conform datelor din 30 de țări în care există această practică și unde există statistici care descriu amplitudinea acestui fenomen. Se constată un progres în reducerea prevalenței acestei practici cu aproximativ un sfert, în perioada 2000-2018. De asemenea, a scăzut și numărul de căsătorii cu copii, mai ales datorită progreselor înregistrate în Asia de Sud, unde riscul unei fete minore de a fi căsătorită a scăzut cu aproximativ un sfert între 2013 și 2018. Conform datelor furnizate de ONU, în

⁶ United Nations, *Report of the Secretary-General for High-level political forum on sustainable development*, convened under the auspices of the Economic and Social Council, <https://undocs.org/E/2019/68>, ultima accesare martie 2020.

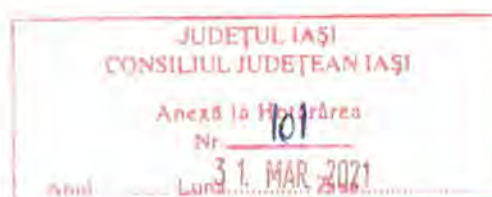

Africa sub-sahariană, numărul căsătoriilor cu copii înregistrează o scădere modestă.

Una din țintele asociate obiectivului de dezvoltare durabilă privind promovarea egalității de gen este asigurarea reprezentării femeilor la toate nivelurile de conducere. În ceea ce privește funcțiile politice de conducere, la 1 ianuarie 2019, reprezentarea femeilor în parlamentele naționale variază între 0 și 61,3%, cu o medie de 24,2%, o creștere cu 5 puncte procentuale față de media de reprezentare de 19% în anul 2010. Raportul SG mai remarcă faptul că, în timp ce rata de ocupare în muncă a femeilor la nivel mondial este de 39%, doar 27% din funcțiile de conducere la nivel global sunt exercitate de către femei, în anul 2018, față de 26% în anul 2015. Acest fapt înseamnă o realizare modestă pentru o perioadă de trei ani.

O problemă importantă cu referire la egalitatea de gen este legată de munca neremunerată a femeilor în cadrul gospodăriei, inclusiv îngrijirea copiilor și a altor persoane cu dificultăți. Conform datelor recent furnizate de 90 de țări, femeile dedică în medie de trei ori mai mult timp decât bărbații muncii casnice neplătite, cu consecințe directe asupra timpului alocat pentru munca plătită, pentru educație și formare profesională sau diverse activități de petrecere a timpului liber.

Cu privire la viața de cuplu, datele colectate de la 51 de state arată că doar 57% dintre femeile cu vârste între 15 și 49 de ani iau decizii privind relațiile sexuale, metodele de contracepție și serviciile medicale de care au nevoie. În ultimii 25 de ani, s-au înregistrat progrese în reformarea sistemelor legislative prin introducerea de prevederi pentru egalitatea de gen, combaterea discriminării și a protecției legale a femeilor și fetelor aflate în situații de dificultate.

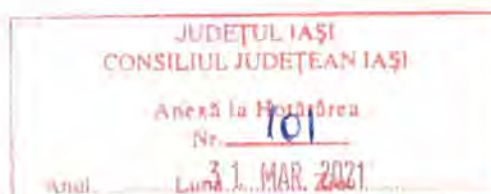
Progrese în dezvoltarea durabilă a orașelor și comunităților – ODD 11

În ceea ce privește problematica locuirii și accesului populației la servicii publice de calitate, precum și a populației care locuiește în mahalale sau cartiere sărace, raportul SG al ONU remarcă progrese substanțiale. Între 1990 și 2016, proporția populației urbane globale care locuia în mahalale și cartiere sărace a scăzut de la 46 procente la 23 de procente. Acest proces este influențat, pe de o parte de migrația rural-urbană, iar pe de altă parte de creșterea populației în zone și țări ale lumii subdezvoltate sau în curs de dezvoltare. În anul 2016, peste un miliard de oameni trăiau în mahalale și cartiere sărace.

Probleme importante sunt semnalate și în legătură cu depășirea nivelului de poluare sub toate formele (poluarea aerului, poluare fonică, poluarea apelor), cu accesibilitatea transportului în comun și la spațiile publice deschise. Accesibilitatea transportului public (500 m de mers pe jos până la cea mai apropiată stație de autobuz/ tramvai/ metrou sau 1000 m până la stația de tren/ feribot) rămâne scăzută mai ales în țările în curs de dezvoltare. Conform datelor disponibile la nivelul ONU, în anul 2018, din 227 orașe din 78 de țări, doar 53% din populația rezidentă avea acces facil la mijloacele de transport public, de la un minimum de 18% în Africa sub-sahariană la 75% în Australia și Noua Zeelandă.

Conform datelor ONU, până în anul 2050, cantitatea globală de deșeuri se va dubla de la 2 miliarde de tone înregistrate în anul 2016, la aproximativ 4 miliarde de tone. La nivel global, 2 miliarde de oameni nu au avut acces la un sistem de colectare a deșeurilor, iar 3 miliarde de oameni nu beneficiază de un sistem de colectare selectivă a deșeurilor.

Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, în anul 2016, 9 din 10 oameni care locuiau în zonele urbane respirau aer sub standardele de sănătate acceptate. Poluarea aerului este o problemă de sănătate publică mai ales în țările dezvoltate cu o industrie energofagă dependentă de energia pe bază de hidrocarburi. Marile

aglomerări urbane sunt sufocate de un trafic infernal în care mijloacele de transport bazate pe motoarele cu ardere internă sunt vechi și poluante.

Multe orașe sunt preocupate de asigurarea accesului populației rezidente la spații publice deschise (spații verzi și spații publice sigure, incluzive și accesibile), situate la mai puțin de 400 de metri de reședința obișnuită. Conform datelor disponibile, la nivelul anului 2018, pentru 220 de orașe din 77 de țări, doar 21% din populația urbană rezidentă avea acces la spații publice deschise. În acest sens, cea mai mare problemă este distribuția inegală a spațiilor publice accesibile populației, indiferent de poziția reședinței obișnuite în raport cu zona centrală a localității de domiciliu.

Progrese în gestionarea schimbărilor climatice – ODD 13

Raportul SG al ONU precizează că schimbările climatice se produc într-un ritm mult mai rapid decât cel anticipat, mai ales din cauza creșterii emisiilor de gaze cu efect de seră. În anul 2017, concentrațiile de gaze cu efect de seră au atins valori maxime la nivel global.

În legătură cu acest obiectiv, progresele sunt lente și fac referire în special la ratificarea unor acorduri internaționale privind schimbările climatice, creșterea alocărilor financiare pentru managementul schimbărilor climatice și accesarea finanțării disponibile prin Fondul pentru Climă Verde al ONU, destinată elaborării strategiilor și planurilor naționale de conformare.

Pentru perioada următoare se dorește un salt de la integrarea măsurilor privind schimbările climatice în politicile, strategiile și planurile naționale la promovarea unor măsuri concrete de prevenire, control și combatere a efectelor generate de acestea. Totodată, creșterea capacității de adaptare la riscurile legate de schimbările climatice și a celor asociate producerii dezastrelor naturale (cutremure, inundații, secete prelungite) se poate realiza și prin îmbunătățirea educației la toate

nivelurile, informare și sensibilizare, dezvoltarea sistemelor de alertă timpurie în vederea reducerii impactului dezastrelor naturale.

Progrese în consolidarea păcii, statului de drept și instituțiilor – ODD 16

Progresele privind promovarea statului de drept, consolidarea instituțiilor, accesul egal la justiție, prevenirea și combaterea violenței sub toate formele în familie și în comunitate sunt lente, neuniforme la o privire globală. Această stare de fapt afectează securitatea oamenilor și dezvoltarea pașnică și durabilă a societății. De exemplu, la nivel global, numărul omuciderilor cu intenție a crescut de la 6 la 100.000 de persoane, în anul 2015, la 6,1 la 100.000 de persoane, în anul 2017. Această creștere ușoară se datorează criminalității ridicate din America Latină și Caraibe, precum și în unele țări din Africa sub-sahariană.

Violența rămâne în continuare, peste tot în lume, o provocare pentru atingerea ODD 16 al Agendei 2030. Copiii se confruntă cu probleme de sărăcie, munca forțată, dar și violența exercitată sub forme multiple. Conform statisticilor ONU, în 83 de țări aflate în curs de dezvoltare, 8 din 10 copii cu vârste între 1 și 14 ani au fost supuși unor acte de violență, de la violența psihologică, până la violența fizică și/sau exploatare sexuală. Copiii de pretutindeni se confruntă cu metode violente de disciplinare. În Africa sub-sahariană există probleme cu înregistrarea nou-născuților, 46% dintre copiii cu vârsta sub 5 ani nefiind înregistrați în documente sau baze de date privind evidența populației.

Traficul de persoane constituie o problemă dificilă, rezolvabilă prin cooperarea forțelor de poliție naționale și internaționale (Europol, Interpol) și a organelor de justiție penală. Raportul SG al ONU precizează un progres în găsirea victimelor traficului de persoane. Peste 70% din victimele traficului de persoane erau femei și fete, în majoritatea lor supuse exploatării sexuale.

5. UE – lider global în promovarea dezvoltării durabile

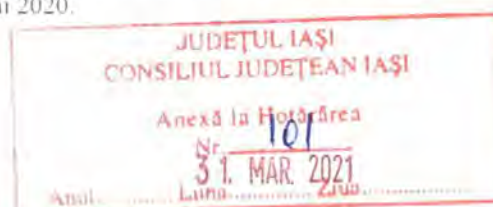
Dezvoltarea durabilă a devenit un obiectiv asumat de UE începând cu anul 1997, când a fost inclus în Tratatul de la Maastricht. Dimensiunile sociale, economice și de mediu ale dezvoltării durabile sunt recunoscute și prevăzute în toate tratatele UE. Pentru UE și statele membre, dezvoltarea durabilă implică o viață demnă pentru toți, în acord cu nevoile de creștere economică, dar și de prosperitate pentru un număr cât mai mare de oameni, societăți pașnice și incluzive, preocupate de protejarea mediului înconjurător și de resursele planetei.

Strategia de dezvoltare durabilă a UE a fost lansată în 2001 și a fost revizuită în 2009. Începând cu anul 2010, preocupările UE pentru dezvoltare durabilă au fost integrate în Strategia Europa 2020, având ca priorități educația și inovarea, reducerea emisiilor de dioxid de carbon, creșterea rezilienței în fața schimbărilor climatice, crearea de locuri de muncă decente, reducerea sărăciei și a inegalităților, promovarea incluziunii sociale.⁷

UE a jucat un rol important în conturarea Agendei 2030 care este perfect compatibilă cu viziunea Europei asupra problemelor lumii contemporane și care a devenit în prezent fundamentul parteneriatului global prin care sunt reuniți toți actorii interesați, resursele disponibile și mecanismele pentru ducerea la îndeplinire a celor 17 obiective de dezvoltare durabilă. În acest sens, UE s-a afirmat ca lider global în aplicarea Agendei 2030 și a obiectivelor de dezvoltare durabilă, împreună cu statele sale membre, respectând principiul subsidiarității.

Eforturile UE sunt orientate spre eradicarea sărăciei, reducerea vulnerabilităților și abordarea inegalităților pentru ca toți oamenii să se bucure de bunăstare, de

⁷ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Următorii pași către un viitor european durabil. Acțiunea europeană pentru durabilitate, Strasbourg, 22.11.2016, sursa: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/RO/COM-2016-739-F1-RO-MAIN.PDF>, ultima accesare mai 2020.

beneficiile creșterii economice și progresului tehnologic. Contribuind la îndeplinirea celor 17 obiective de dezvoltare durabilă din Agenda 2030, UE și statele membre contribuie la promovarea unei uniuni puternice, sustenabile, favorabile incluziunii, mai sigură și mai prosperă.⁸

Integrarea perspectivei de gen în strategiile și politicile UE

UE și statele membre sunt angajate pe calea îndeplinirii obligațiilor ce decurg din Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, promovând respectarea drepturilor femeilor și fetelor, eliminând toate formele de violență, abuzul și discriminarea bazată pe gen, inclusiv a practicilor dăunătoare cum ar fi căsătoriile timpurii și/sau forțate, mutilarea genitală a femeilor. UE întărește rolul important al femeilor ca agenți ai schimbării și dezvoltării durabile. În acest sens, statele membre vor acționa unitar pentru promovarea drepturilor sociale, politice și economice ale femeilor, emanciparea acestora, consolidarea vocii și implicării lor pe toate palierele de decizie politică, administrativă și economică. UE și statele membre se angajează ca perspectiva de gen să fie integrată sistematic în politicile publice și mecanismele de decizie politică, administrative și economice, ca o contribuție esențială la realizarea cu succes a obiectivelor Agendei 2030.

Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați a subliniat faptul că, în perioada 2007-2017, indicele egalității de gen a înregistrat o evoluție lentă, dar pozitivă, mai ales în domeniul puterii decizionale. O problemă specială trebuie acordată problematicii de gen în relație cu utilizarea timpului, unde inegalitățile sunt în creștere. Femeile petrec mult mai mult timp în activități casnice, gospodărești, neremunerate. Un progres important s-a înregistrat în ceea ce privește diferența între rata de ocupare a femeilor și a bărbaților la nivelul UE: în anul 2017 diferența a fost de 12 puncte procentuale față de 2018 când s-a

⁸ Declarația comună a Parlamentului European, Consiliului UE și a Comisiei Europene, în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* C201/1 din 30.06.2017, sursa http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2018/05/CELEX_42017Y063001_RO_TXT.pdf, ultima accesare mai 2020.

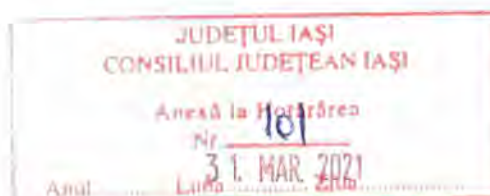
înregistrat o diferență de 15 puncte procentuale. De asemenea, un progres se remarcă și în ceea ce privește diferența de remunerare dintre femei și bărbați. În anul 2019, câștigurile orare brute ale femeilor au fost în medie cu 16,2% mai mici decât ale bărbaților, iar după pensionare, această diferență se accentuează cu un decalaj la pensii între bărbați și femei de 36,6%.

Proportia locurilor ocupate de femei în parlamentele țărilor membre UE a crescut de la 20,9% în 2014 la 29,7% în anul 2018. În anul 2017, un sfert din membrii consiliilor de administrație ale celor mai mari societăți cotate la bursă erau femei. În perioada 2003-2017 s-a înregistrat o creștere anuală aproape constantă care a totalizat 16,8 puncte procentuale. O problemă gravă, chiar și pentru țările membre UE, continuă să fie violența împotriva femeilor și fetelor sub toate formele. Studiile de gen arată că o femeie din trei a fost supusă violenței fizice și/sau sexuale, începând cu vârsta de 15 ani.

Dezvoltarea unor orașe și localități favorabile incluziunii, reziliente și durabile

Agenda urbană a UE reprezintă efortul comun al Comisiei Europene, statelor membre și orașelor europene de a consolida dimensiunea urbană a politicilor europene, naționale și regionale. În conformitate cu noua agendă urbană a ONU, UE își propune să crească reziliența mediului urban printr-o serie de măsuri pentru gestionarea riscurilor și consecințelor schimbărilor climatice. Convenția UE a primarilor privind schimbările climatice și energia reprezintă cadrul unitar și integrat de abordare a schimbărilor climatice și creșterea rezilienței populației față de acestea, precum și accesul la surse de energie sigură, durabilă și accesibilă.

În prezent, cinci orașe din UE (Stockholm, Viena, Londra, Frankfurt și Hamburg) reprezintă modele de bună practică de dezvoltare urbană durabilă. Orașele europene sunt în centrul preocupărilor economice, sociale și de mediu. Peste 70% dintre cetățenii UE locuiesc în zone urbane, iar aproximativ 85% din PIB-ul UE este produs în orașe. Se preconizează că procentul populației urbane în Europa va

crește la peste 80% până în 2050. Orașele atrag în mod continuu populație datorită oportunităților de educație, formare profesională, muncă, de petrecere a timpului liber. Însă, mediul urban nu este întotdeauna favorabil incluziunii, infrastructura nu reușește să țină pasul cu dezvoltarea imobiliară, poluarea este în creștere, locuințele nu sunt accesibile pentru toți cei care doresc să trăiască în orașe.

În orașele europene, rata de reciclare a deșeurilor urbane a crescut cu 11 puncte procentuale între 2007 și 2016. În ultimii ani, s-au întreprins eforturi considerabile pentru creșterea calității locuirii și locuințelor. Astfel, procentul de locuitori ai UE care se confruntă cu deficite de bază la nivelul locuințelor a scăzut cu 4,8 puncte procentuale între 2007 și 2017, când s-a situat la un prag de 13,1%. Doar 9,7% dintre europenii care locuiesc în orașe au raportat dificultăți în accesarea transportului în comun, comparativ cu 37,4% în cazul celor care locuiesc în zonele rurale.

Poluarea atmosferică continuă să fie problematică, deși expunerea la poluarea cu particule fine în suspensie a scăzut cu aproximativ 20% în perioada 2005-2015. S-au făcut progrese însemnate și în extinderea suprafeței de terenuri artificiale pe cap de locuitor, care a crescut cu 6% în anul 2015 față de anul 2009. Cu toate acestea, Europa este unul dintre cele mai urbanizate continente din lume, iar eforturile pentru asigurarea unui mediu urban de calitate, sănătos și prietenos cu natura trebuie să continue într-un ritm care să țină pasul cu dezvoltarea economică urbană accelerată. Un fapt îmbucurător la nivel european este scăderea cu 23% a emisiilor de gaze cu efect de seră și reducerea cu 18% a consumului final de energie.

Problematika schimbărilor climatice

Schimbările climatice reprezintă o preocupare din ce în ce mai presantă a lumii contemporane a cărei rezolvare necesită acțiuni concertate la nivel internațional pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. În cadrul Comunității

internaționale, UE a asumat un rol proeminent în conturarea unei abordări unitare, coerente, susținută de toți actorii internaționali pentru combaterea schimbărilor climatice și a efectelor acestora. De la bun început, obiectivul asumat de UE a fost limitarea creșterii temperaturii cu mult sub 2°C peste nivelurile preindustriale și de a limita creșterea temperaturii cu 1,5°C. Acest obiectiv este consacrat și în Acordul de la Paris privind schimbările climatice. Mai mult decât atât, UE și statele membre s-au angajat să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% până în 2020 și cu cel puțin până la 40% până în 2030, față de nivelurile din anul 1990.

În perioada 1990-2017, produsul intern brut combinat al UE a crescut cu 58%, în timp ce emisiile de gaze cu efect de seră au scăzut cu 22% față de nivelurile din 1990. Între statele membre există diferențe semnificative în ceea ce privește evoluția emisiilor de gaze cu efect de seră începând cu anul 1990. Unele state au redus emisiile cu aproape 60%, în timp ce alte state membre înregistrează creșteri. Între 2005 și 2016, consumul de energie primară al UE a scăzut cu 9,9%, iar consumul final de energie cu 7,1%. În perioada 1980-2016, pierderile legate de fenomenele meteorologice extreme și de schimbările climatice s-au ridicat la un total de 410 miliarde Euro (la valorile din 2016) pentru statele membre. UE a propus creșterea bugetului multianual european pentru perioada 2021-2027 cu cel puțin 25% pentru cheltuieli legate de managementul schimbărilor climatice.

Spre o uniune a păcii, stabilității și justiției pentru toți

UE reprezintă o construcție politică bazată pe valorile universale ale păcii, statului de drept, democrației și libertății, bunei guvernări care ghidează toate tipurile de strategii, proiecte, parteneriate și instrumente de lucru, în toate situațiile și în toate țările, pentru dezvoltare durabilă. UE sprijină eforturile la nivel național, ținând cont de specificul societăților și comunităților, pentru consolidarea democrației și creșterea rezilienței la șocurile interne și externe care pot apare oricând, pregătind răspunsuri adecvate în materie de politici publice la toate situațiile de vulnerabilitate.

Percepția cetățenilor europeni în ceea ce privește infracțiunile, violența sau vandalismul s-a îmbunătățit în ultima perioadă. În anul 2016, 13% din populația europeană se considera afectată de infracțiuni și criminalitate, cu 2,9 puncte procentuale mai puțin decât în 2017. În anul 2018, 56% dintre locuitorii UE considerau independența instanțelor de judecată și a judecătorilor din țara lor ca fiind „foarte bună” sau „bună”, ceea ce reprezintă o creștere cu patru puncte procentuale mai mult față de anul 2016. Conform Indicelui de percepție a corupției calculat pentru anul 2017 de *Transparency International*, statele membre UE continuau să se numere printre țările cel mai puțin corupte la nivel mondial.

În esență, principalele măsuri luate de Comisia Europeană pentru implementarea Agendei 2030 sunt următoarele:

- ✦ integrarea ODD în politicile și inițiativele UE, dezvoltarea durabilă fiind principiul esențial pentru toate politicile CE;
- ✦ raportări periodice privind progresele statelor membre UE în atingerea țintelor asociate ODD;
- ✦ promovarea Agendei 2030 astfel încât aplicarea acesteia să devină o prioritate pentru toate statele membre, pentru Parlamentul European și celelalte instituții europene, pentru societatea civilă;
- ✦ înființarea unei platforme multipartite la nivel european pentru schimbul de bune practici în îndeplinirea ODD ale Agendei 2030;
- ✦ lansarea unei viziuni pentru perioada 2020-2030.

În afirmarea sa ca lider global în implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, UE propune întărirea cooperării externe, apelând la instrumentele de politică externă pentru a sprijini eforturile țărilor în curs de dezvoltare prin acordarea de „asistență oficială pentru dezvoltare”.

6. Dezvoltarea durabilă în România: instituții, strategii, politici

În România, preocupările legate de dezvoltarea durabilă au o vechime de peste două decenii. În anul 1997, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe și Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), a fost creat Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă (CNDD), care a coordonat elaborarea primei versiuni a Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României. Această strategie a fost adoptată prin HG 305 din 15 aprilie 1999. Începând cu anul 2000, CNDD ca agenție de implementare PNUD, împreună cu *Capacity 21* și cu sprijinul Guvernelor Marii Britanii și Canadei, a demarat implementarea Agendei Locale 21. Pentru prima fază de implementare, preconizată pentru perioada 2000-2003, au fost alese nouă „orașe pilot” (Baia Mare, Galați, Giurgiu, Iași, Miercurea Ciuc, Oradea, Ploiești, Râmnicu Vâlcea și Târgu Mureș). Apoi, în perioada 2003–2007, Guvernul României a extins programul la nivel național în peste 40 de municipalități.

Figura 1. Municipalitățile beneficiare ale Agendei Locale 21

Sursa: Centrul Național de Dezvoltare Durabilă <https://www.cndd.ro/despre-noi/>

CNDD a fost implicat în REGIONET – *Strategii pentru dezvoltarea durabilă regională: o abordare integrată dincolo de bune practici*, un proiect de cercetare finanțat de UE prin Programul-cadru 5 pentru cercetare. Principalul obiectiv al proiectului a fost să ofere o abordare integrată și interdisciplinară care să susțină implementarea dezvoltării durabile în diverse regiuni ale Europei. Un rezultat al acestui proiect a fost *Raportul Național asupra Dezvoltării Durabile Regionale în România*. Toate aceste rapoarte coroborate au contribuit la realizarea primului studiu comparativ asupra dezvoltării durabile regionale din Europa.⁹

Prima strategie de dezvoltare durabilă a României a fost lansată în 1999 cu scopul de a furniza un cadru pentru creșterea bunăstării populației ținând cont de valorificarea rațională a resurselor naturale și necesitatea protejării ecosistemelor și biodiversității. România s-a implicat activ promovarea în dezvoltării durabile, organizând în anul 2001 „Conferința de evaluare a procesului Rio+10, pentru țările din Centrul și Estul Europei”. La conferință au participat 17 țări, reprezentate la nivel de Minister de Externe și de Protecția Mediului.¹⁰

Cea de-a doua strategie – **Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă. Orizonturi 2013-2020-2030** – a fost elaborată după aderarea României la UE și adoptată de Guvernul României la 12 noiembrie 2008, având ca obiectiv general corelarea politicilor naționale sectoriale cu politicile europene și reducerea decalajelor socioeconomice în raport cu țările membre UE. În ciuda dificultăților întâmpinate, bilanțul primului deceniu de implementare a SNDD este pozitiv, apreciere susținută de faptul că produsul intern brut al României calculat la paritatea puterii de cumpărare a sporit de la 39% din media UE în 2006 la 63% în 2017, cu perspectiva realistă, potrivit programului de convergență să ajungă la 80% în 2020.

⁹ Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă. <https://www.cndd.ro/despre-noi/>, ultima accesare decembrie 2018.

¹⁰ Agenția Națională pentru Protecția Mediului. <http://www.anpm.ro/documents/16687/2691370/1.1+Metodologie+Agenda+21.pdf/517e3fba-da6b-47ff-9e04-f0deeb1b674a>, ultima accesare iunie 2020.

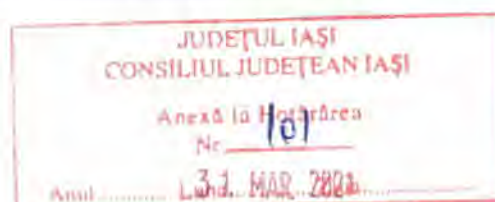

În aprilie 2016, Camera Deputaților și Senatul au adoptat o **Declarație prin care se angajează în susținerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030**. Parlamentul României a fost primul parlament din cele 176 ale Uniunii Interparlamentare care și-a exprimat susținerea pentru Agenda 2030. Pentru punerea în practică a conceptului de dezvoltare durabilă este subliniată importanța promovării cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor care contribuie la edificarea societății bazate pe educație, cunoaștere și inovare, care pune în centrul preocupărilor creșterea calității vieții. Parlamentul României și-a asumat un rol hotărâtor în transpunerea obiectivelor de dezvoltare durabilă în priorități legislative care să creeze „cadrul strategic național” necesar pentru implementarea lor.

Pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor europene și a celor din documentele ONU în domeniul dezvoltării sustenabile, în anul 2017, a fost înființat **Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă**, care funcționează în cadrul Aparatului de lucru al Guvernului, în subordinea primului-ministru, finanțat de la bugetul de stat prin Secretariatul General al Guvernului.¹¹ În contextul aplicării Strategiei Europa 2020 și a Agendei 2030, a fost elaborată cea de-a treia strategie – **Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României (SNDDR) 2030**, lansată oficial la 10 decembrie 2018.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României, adoptată prin HG nr. 877/2018 în ședința de guvern din 9 noiembrie 2018, a fost elaborată sub directa coordonare a Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă cu contribuția unor experți recunoscuți în domeniile lor de competență (academicieni, profesori, cercetători), cu specialiști în politici publice din cadrul Aparatului de lucru al Guvernului, ministerelor și altor instituții publice centrale, autorități locale, agenții de dezvoltare regională, institutelor naționale de cercetare-dezvoltare, asociații patronale și sindicate, organizații neguvernamentale și altor structuri asociative ale

¹¹ Departamentul de Dezvoltare Durabilă. <http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/despre/>, ultima accesare decembrie 2018.

societății civile. În tabelul de mai jos, conceptul de „dezvoltare durabilă” este operaționalizat pe dimensiuni și componente acționale.

Tabelul 2. Dimensiuni ale dezvoltării durabile în România și componente acționale

Dimensiuni	Componente acționale
ECONOMICĂ	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea unei economii competitive, trecerea de la „economia liniară” la „economia circulară”; - creștere economică pe termen lung; - bunăstare pentru cetățeni/ creșterea nivelului de trai; - promovarea culturii antreprenoriale și a rezilienței în raport cu dinamica economiilor naționale, europene și globale;
SOCIALĂ	<ul style="list-style-type: none"> - promovarea valorilor unei societăți deschise, coezive și incluzive; - reducerea sărăciei sub toate dimensiunile și formele ei; - creșterea calității serviciilor sociale și de sănătate; - reducerea inegalităților între femei și bărbați, încurajarea activismului social, implicarea politică a femeilor și accesarea de către femei a pozițiilor de management în afaceri; - cultivarea rezilienței populației în raport cu problemele socioeconomice; - creșterea calității vieții;
MEDIU	<ul style="list-style-type: none"> - responsabilizarea cetățenilor față de problemele mediului înconjurător; - reducerea poluării sub toate formele: aerului, apelor, solului; - măsuri eficiente pentru combaterea defrisărilor/ programe de împădurire a suprafețelor de teren degradate; - exploatarea rațională a resurselor naturale; - încurajarea industriilor prietenoase cu mediul înconjurător, dezvoltarea agriculturii ecologice și fabricarea produselor alimentare certificate „bio”.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României analizează problemele și nevoile prin raportare la cele 17 ODD, arătând progresele înregistrate pe parcursul ultimului deceniu, de la implementarea celei de-a doua strategii de dezvoltare durabilă (2008), și măsurile propuse spre conformare cu prevederile Strategiei Europa 2020 și Agendei 2030. SNDDR 2030 își propune să pună în acord exigențele europene în materie de dezvoltare durabilă cu cele ale comunității internaționale, într-o abordare coerentă și unitară, cu scopul de a genera rezultatele preconizate în următorul deceniu. Tabelul următor sintetizează operaționalizarea ODD 5, 11, 13 și 16 din Agenda 2030 în direcții de acțiune strategică la nivel național.

Tabelul 3. Operaționalizarea ODD 5, 11, 13, 16 din Agenda 2030

Obiective de dezvoltare	Direcții de acțiune la nivel național
ODD 5	<ul style="list-style-type: none"> - prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor; - asigurarea participării echilibrate și efective a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile; - continuarea reducerii disparităților salariale între femei și bărbați
ODD 11	<ul style="list-style-type: none"> - asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile; - accesul la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți; - consolidarea eforturilor de protecție și restaurare a patrimoniului cultural; - reducerea impactului negativ asupra mediului în orașe; - dezvoltarea orașului pe componenta de <i>smart city</i>;
ODD 13	<ul style="list-style-type: none"> - consolidarea capacității de adaptare și reziliență pentru a combate pericolele legate de schimbările climatice și dezastrelor naturale; - integrarea măsurilor de diminuare și de adaptare la schimbările climatice și dezastrelor naturale atât în strategiile cât și în politicile naționale; - desfășurarea unor campanii de informare-educare-conștientizare privind consecințele schimbărilor climatice și creșterea rezilienței comunităților în raport cu acestea ;
ODD 16	<ul style="list-style-type: none"> - promovarea toleranței; - eradicarea violenței asupra copiilor; - reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență; - reducerea infracționalității și criminalității; - dezvoltarea instituțiilor eficiente și transparente la toate nivelurile; - încurajarea participării cetățenilor la procesul decizional și reprezentarea la toate nivelurile politico-administrative.

În primul semestru al anului 2019, România a exercitat președinția Consiliului Uniunii Europene, prilej cu care s-a angajat în promovarea valorilor dezvoltării durabile la nivel european, regional și național. În acest context, România a negociat și a obținut consensul pentru elaborarea Concluziilor Consiliului UE „Către o Europă tot mai durabilă până în 2030”, adoptate la 9 aprilie 2019. Tot în cadrul Grupului de Lucru 2030 s-a adoptat și Documentul de lucru privind urmărirea implementării Agendei 2030 la nivel global și revizuirea formatului și a aspectelor organizatorice ale Forumului politic la nivel înalt al ONU privind dezvoltarea durabilă.

În cadrul Forumului Politic de Nivel Înalt privind Dezvoltarea Durabilă care s-a desfășurat la New York sub egida Consiliului Economic și Social al ONU

(ECOSOC), în luna iulie 2019, România a fost co-organizator al evenimentului conex „**Governance of the SDGs: Learning from country experiences and defining an agenda for the future**”. Conferința a fost inițiată de Guvernul României prin Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă în parteneriat cu Guvernul Islandei și OCDE. „România a urcat două locuri într-un an în clasamentul privind implementarea Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă realizat de echipa renumitului economist Jeffrey Sachs. Suntem pe locul 42 din 162”, a declarat cu acest prilej László Borbély, coordonatorul Departamentului de Dezvoltare Durabilă.

7. Localizarea ODD 5, 11, 13, 16 la nivelul județului Iași

7.1. Aspecte locale privind egalitatea de gen

Femeile reprezintă o resursă umană valoroasă în contextul unei societăți tot mai îmbătrânite din punct de vedere demografic, afectată de migrație, lipsa forței de muncă, amplificarea riscurilor, vulnerabilităților și amenințărilor la adresa securității sociale, economice și de mediu.

Deși desfășoară activități profesionale concomitent cu o multitudine de responsabilități casnice/ gospodărești, femeile din România au o speranță medie de viață cu 7 ani mai mare decât bărbații. În anul 2018, 59% dintre absolvenții de studii superioare din Iași erau femei. Domeniile educației și învățământului, sănătatea, administrația publică și sectorul serviciilor sunt dominate de prezența femeilor. Cu toate acestea, femeile se confruntă cu o serie de probleme legate de violența domestică, sărăcie, migrație, maternitate adolescentină, subreprezentare în structurile de decizie politică de la nivel național, județean și local.

Violența domestică și alte probleme de gen în județul Iași

Datele statistice ale IPJ Iași arată că numărul victimelor violenței domestice la nivelul județului Iași din ultimii trei ani continuă să crească. Dacă în anul 2017 totalul acestora era de 1.923, în anul următor numărul victimelor a crescut la 2.054. Până la finalul lunii septembrie a anului 2019, cifrele aratau că totalul victimelor înregistrate era deja unul de 1.700, ele însumând atât femei și bărbați adulți, cât și minori. Cazurile aflate în evidența Inspectoratului de Poliție Județean Iași evidențiază și faptul că infracțiunile privind violența în familie înregistrate în mediul urban depășesc numărul celor înregistrate în mediul rural.

Potrivit situației statistice a persoanelor și a infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, la nivelul județului Iași, în decursul unui an (2017-2018), s-a constatat creșterea numărului de infracțiuni împotriva femeilor majore. Dacă numărul înregistrat al bărbaților adulți

agresați în anul 2017 a fost de 323, iar în anul 2018 de 332, în cazul femeilor adulte numărul a crescut cu 160 de cazuri, însumând la finalul anului 2018 un număr de 1.303 de infracțiuni înregistrate. Până la data de 30 septembrie 2019, la nivelul județului Iași, au fost înregistrate 1.050 de cazuri de violență care au ca victime femeile majore.

Din analiza cauzelor care conduc la desfacerea căsătoriilor se pot desprinde anumite fenomene infracționale, cum ar fi consumul de alcool și violența fizică care descriu problemele cu care se confruntă femeile în cadrul cuplului marital.

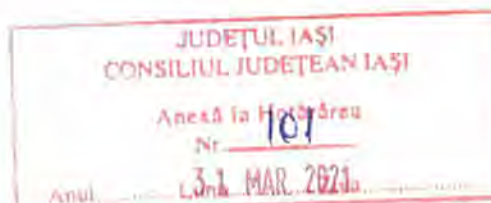
Tabelul 4. Evoluția divortialității în județul Iași în funcție de cauze

Cauza desfacerii căsătoriei	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total județul Iași	1094	1046	1106	1074	1103	1293
Infidelitate conjugală	20	22	16	7	11	18
Alcoolism	42	26	26	12	19	28
Violență fizică	37	29	36	13	11	22
Acordul părților	837	848	919	832	896	990
Alte situații	118	68	59	176	126	201
Cauze combinate	40	53	50	34	40	34

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Iași, 2019, p. 35.

Din cele 1293 de divorțuri înregistrate în județul Iași în anul 2018, un număr de 990 de căsătorii au fost desfăcute prin acordul părților, diferența de 303 reprezentând căsătorii desfăcute din cauze precum infidelitatea conjugală, consumul de alcool, violența fizică, cauze combinate sau alte situații. În anul 2019, în județul Iași au fost înregistrate un număr de 1109 divorțuri, din care 504 de divorțuri cu cel puțin un copil minor rămas după desfacerea căsătoriei.

În momentul de față, la nivelul județului Iași nu există un sistem integrat de management al datelor referitoare la femeile aflate în situații de dificultate: victime ale violenței domestice, femei abuzate, femei traficate, femei hărțuite fizic și/sau

psihono-emoțional etc. Cu aplicare la violența domestică asupra femeilor, există servicii specializate furnizare de instituții de profil, conform tabelului de mai jos:

Tabelul 5. Instituții furnizoare de servicii sociale pentru femei aflate în dificultate

Instituția furnizoare de servicii sociale	Tipuri de servicii oferite femeilor victime ale violenței domestice	Capacitate
Consiliul Județean Iași/ Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași	- Centrul de primire în regim de urgență pentru victimele violenței în familie (domestice);	16 femei
	- Centrul de Asistență și Protecție pentru victimele traficului de persoane	4 persoane
Primăria Municipiului Iași/ Direcția de Asistență Comunitară Iași	- Centrul de Servicii Integrate pentru victimele violenței în familie	20 persoane
	- Centrul Rezidențial pentru mame și copii aflați în dificultate.	27 mame și 50 de copii

Sursa: prelucrare după datele www.dasiasi.ro și <http://www.dac-iasi.ro/>

În afară de aceste instituții publice specializate în oferirea de servicii sociale pentru persoanele aflate în dificultate, localizate în municipiul Iași, femeile mai pot apela la servicii oferite de următoarele fundații: Fundatia Hecuba – servicii tip adăpost pentru mame cu copii, Fundatia Societatea de Psihoterapie și Intervenție Psihosocială „Catarsis” – servicii de consiliere, Centrul de Mediere și Securitate Comunitară – servicii de consiliere. În mediul rural, femeile victime ale violenței domestice nu beneficiază de servicii sociale dedicate.

Maternitatea la vârsta adolescenței și problemele mamelor minore

Maternitatea adolescentină este o problemă la nivel național care trebuie analizată prin raportare la nivelul de educație și pregătire a familiilor din care provin mamele adolescente, cultura și nivelul de viață, lipsa educației de sănătate, inclusiv a educației prin care se pot preveni sarcinile nedorite la adolescenți. Copiii născuți în afara căsătoriei, mai ales cei cu reședința în mediul rural, se confruntă cu probleme de nutriție, îngrijire, educație, cu risc de abandon în instituțiile rezidențiale.

Conform datelor INS, pentru perioada 1993-1999, județele Giurgiu (21,43%) și Călărași (21,29%) raportează cele mai multe mame cu vârste mai mici de 20 de ani din România. În ceea ce privește județul Iași, procentul mamelor cu vârste sub 20 de ani este de 11%. Județele care raportează procente mici de mame sub 20 de ani sunt Cluj (8,07%), Suceava (9,54), București (4,71%). Datele INS mai arată că numărul mamelor minore este de peste patru ori mai mare decât numărul taților minori. Pentru anii 1993-2019, situația arată că un singur județ raportează tați mai mici de 20 de ani – Teleorman, cu 4,26%. Județele cu cei mai mulți tați minori sunt: Dolj, Gorj, Călărași și Ialomița, toate cu procente mai mici de 4%.

Datele statistice publicate de DJS Iași arată că, în anul 2018, din cei 10.579 de născuți-vii înregistrați în județul Iași, 831 de născuți-vii au mame minore (cu vârste până la 19 de ani), reprezentând 7,85% din totalul născuților-vii. Din cei 831 de născuți-vii cu mame minore, 13 născuți-vii provin de la mame cu vârste sub 15 ani. Să mai notăm faptul că, din totalul născuților-vii înregistrați în județul Iași în anul 2018, un număr de 7902 născuți-vii provin din cadrul căsătoriei, iar 2677 născuți-vii în afara căsătoriei (913 născuți-vii în afara căsătoriilor cu reședința în mediul urban; 1764 născuți-vii în afara căsătoriilor cu reședința în mediul rural).

De cele mai multe ori, copiii care au mame minore nu sunt recunoscuți de tați, care sunt și ei minori sau nu lucrează. Această situație creează dificultăți legate de întreținere, conviețuirea mamei minore cu părinții/ bunicii copilului, îngrijirea copilului. În afară de problemele materiale cu care se confruntă mamele minore, menționăm și aspectele legate de neasumarea responsabilităților ce decurg din „rolul de mamă”, incapacitatea mamei minore de a face față situației, lipsa suportului afectiv. Mamele minore se confruntă cu dificultăți în formarea și inserția profesională de mai târziu, cu dificultăți legate de nivelul de trai, având un risc ridicat de abandon al copilului în instituțiile rezidențiale sau „plasarea” acestuia în grija familiei extinse.

Ocuparea și șomajul din perspectiva egalității de gen

La 31 decembrie 2018, populația activă a județului Iași era de 296,3 mii persoane, din care 136,3 mii femei. Rata de activitate totală pentru județul Iași a fost de 57,4%, rata de activitate la populația feminină a fost de 55,4%, mai mică cu 3,8 puncte procentuale decât cea a bărbaților. Populația civilă ocupată a județului Iași era de 287,3 mii persoane, din care 132,4 mii femei. Rata de ocupare totală a județului Iași a fost de 57,3%, rata de ocupare a femeilor a fost de 53,8%, mai mică cu 3,5 puncte procentuale decât cea a bărbaților.

Tabelul 6. Ocuparea și șomajul în județul Iași

Indicatori statistici	2013	2014	2015	2016	2017	2018
- procente -						
Rata de activitate						
Total	52,7	57,2	56,4	55,6	56,8	57,4
masculin	53,5	56,9	57,8	57,6	59,3	59,2
feminin	51,8	57,5	54,9	53,4	54,0	55,4
Rata de ocupare						
Total	49,9	54,3	53,9	53,1	54,5	55,7
masculin	50,3	53,6	54,9	54,7	56,8	57,3
feminin	49,5	55,1	52,7	51,3	52,0	53,8
Rata șomajului						
Total	5,2	5,0	4,5	4,5	4,1	3,0
masculin	5,9	5,7	4,9	5,0	4,3	3,2
feminin	4,4	4,2	4,0	3,9	3,8	2,9

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Iași, 2019, p. 46.

Se poate constata faptul că, 53,8% din totalul resurselor de muncă reprezentate de femei din județul Iași sunt neocupate, înțelegând prin aceasta faptul că, în anul 2018, nu au desfășurat o activitate economico-socială aducătoare de venit (nu au muncit cel puțin o oră pe zi în mod constant pentru a obține un venit).

În ceea ce privește șomajul (persoanele înregistrate ca fiind în căutarea unui loc de muncă), indemnizate sau neindemnizate, la 31 decembrie 2018, erau înregistrați un număr de 8982 de șomeri din care 5072 șomeri-bărbați, iar 3900 șomeri-femei.

Rata șomajului la nivelul județului Iași era de 3%, 3,2% la bărbați și 2,9% la femei. Din totalul de 3903 șomeri-femei, un număr de 527 de șomeri-femei primeau indemnizație de șomaj (443 de șomeri-femei indemnizați cu experiență în muncă și 84 de șomeri-femei indemnizați fără experiență în muncă). Un număr de 3903 șomeri-femei erau înregistrați ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă fără a beneficia de indemnizație de șomaj.

Tabelul 7. Șomeri înregistrați la 31.12.2018 după nivelul de instruire

	Total	Nivel de instruire		
		Primar, gimnazial și Profesional	Liceal și Postliceal	Universitar
Total	8982	7749	965	268
din care:				
Femei	3903	3203	541	159
Beneficiari de indemnizație de șomaj- total	996	515	336	145
din care:				
Femei	527	230	204	93
Șomeri cu experiență în muncă ¹⁾	849	475	247	127
din care:				
Femei	443	211	149	83
Șomeri fără experiență în muncă ²⁾	147	40	89	18
din care:				
Femei	84	19	55	10
Persoane care nu beneficiază de drepturi bănești	7986	7234	629	123
din care:				
Femei	3376	2973	337	66

¹⁾ Beneficiari de indemnizație de șomaj (persoane aflate în șomaj ca urmare a pierderii locului de muncă) conform art. 39 din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă cu modificările și completările ulterioare

²⁾ Beneficiari de indemnizație de șomaj (absolvenți ai instituțiilor de învățământ) conform art. 40 din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă cu modificările și completările ulterioare.

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă/
Anuarul Statistic al Județului Iași – 2019.

Dintre toate categoriile de șomeri, femeile din mediul rural și femeile cu vârste între 55-64 de ani compun categoria persoanelor care nu sunt ocupate în muncă (46,2% dintre femeile din județul Iași nu sunt ocupate).

Sărăcie, deprivare materială și excluziune socială

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă asumă ca obiectiv de dezvoltare eradicarea sărăciei sub toate formele și în toate contextele în care se manifestă (ODD 1). În România, femeile sunt mai afectate de sărăcie în comparație cu bărbații. În anul 2018, rata sărăciei relative la bărbați a fost de 22,5%, iar la femei cu două puncte procentuale mai mare, de 24,5%. Cu alte cuvinte, în România, o femeie din patru este săracă. Rata sărăciei relative la femei, înainte de transferurile sociale, exclusiv pensiile, este de 29%. Prin urmare, dacă statul nu ar interveni printr-o serie de măsuri de protecție socială care cuprind alocațiile pentru copii, prestațiile familiale, ajutoarele de șomaj, indemnizațiile pentru concediul medical, bursele școlare, ajutoarele pentru persoanele cu handicap, ajutoarele pentru persoanele cu venituri reduse și alte prestații sociale, rata sărăciei relative la femei ar crește cu peste patru puncte procentuale.

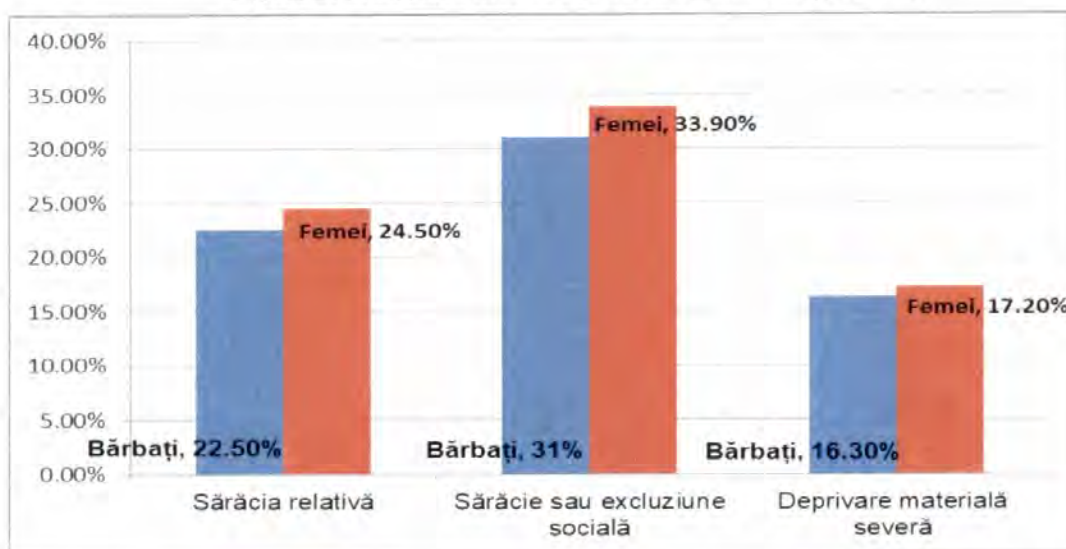
Femeile din regiunea Nord, din care face parte și județul Iași, sunt cele mai afectate de sărăcie. Datele furnizate de Ancheta privind calitatea vieții desfășurată de INS sunt diseminate la nivel național și regional, eșantionul cercetării nefiind reprezentativ la nivel de județ. În anul 2018, rata sărăciei relative pentru regiunea de Nord-Est a fost de 35,6%, în scădere cu doar un punct procentual față de anul 2007, când a fost de 36,6%. Transferurile de la bugetul statului, investițiile cu fonduri europene și guvernamentale nu au condus la o creștere semnificativă a nivelului de trai, așa cum rezultă din statisticile oficiale.

Ancheta privind calitatea vieții (ACAV) desfășurată în anul 2018 furnizează și alte date statistice relevante privind situația femeilor din România: 37,2% dintre femeile singure sunt afectate de sărăcie în comparație cu 23,5% dintre bărbați; 36,7% dintre persoanele singure în vârstă de 65 de ani și peste sunt afectate de sărăcie; 41,6% dintre părinții cu cel puțin un copil în întreținere (familie monoparentală) sunt afectați de sărăcie, situația agravându-se și mai mult în cazul femeilor cu copii în întreținere. La nivelul UE se calculează indicatorul AROPE care măsoară rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, iar persoanele care intră în această

categorie se află în una din următoarele situații: persoane cu venituri sub pragul de sărăcie; persoane care sunt în stare de deprivare materială severă; persoane care trăiesc într-o gospodărie cu intensitate scăzută a muncii. La nivel național, rata riscului de sărăcie sau excluziune socială este de 32,5%, 31% la bărbați și 33,9% la femei.

Pentru caracterizarea stării de sărăcie, INS utilizează și rata deprivării materiale severe. Acest indicator statistic reprezintă ponderea în total populație a persoanelor în vârstă de 18 ani și peste care, datorită lipsei resurselor financiare, nu își pot permite să achite la timp, fără restanțe, facturile la utilități, plata unei vacanțe de o săptămână pe an, departe de casă, consumul de carne, pui, pește (sau alt echivalent de proteină) cel puțin la două zile, posibilitatea de a face față unor cheltuieli neprevăzute, deținerea unei bunuri electrocasnice, telefonie fixă sau mobilă, încălzirea adecvată a locuinței. La nivel național, în anul 2018, rata deprivării materiale severe a fost de 16,8%, 16,3% la bărbați și 17,2% la femei.

Figura 2. Indicatori care descriu sărăcia în funcție de sex

Sursa: prelucrare după datele INS – TEMPO Online (www.insse.ro)

Din analiza indicatorilor rata sărăciei relative, rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, rata deprivării materiale severe, rezultă că femeile sunt mult

mai afectate de sărăcie decât bărbații. Femeile din regiunea Nord-Est, femeile cu reședința în mediul rural, femeile cu cel puțin un copil în întreținere sau femeile în vârstă de 65 de ani și peste sunt afectate de sărăcie într-o măsură mult mare.

Migrația externă a femeilor și consecințele acestui fenomen

Sărăcia, șomajul ridicat, puterea de cumpărare scăzută din perioada premergătoare aderării la UE au determinat migrația masivă a cetățenilor români către țări cu economii solide și prospere în căutarea unui trai mai bun sau pentru oportunități socioprofesionale mult mai generoase decât în țara de origine. Conform Eurostat, în anul 2018, 15,3% dintre angajații din România erau săraci. Statutul profesional de angajat (salariat) nu garantează un trai decent în țara noastră, după cum creșterea economică nu se regăsește și în creșterea calității vieții românilor.

Tabelul 8. Evoluția efectivului migrației externe – județul Iași

Migrație externă	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Număr persoane					
Total	6007	6473	7291	7766	9084	8794
Masculin	2425	3271	3920	3762	4606	4510
Feminin	3582	3202	3371	4004	4478	4284

Sursa: INS – TEMPO Online (www.insse.ro)

Din tabelul de mai sus, rezultă că, în anul 2018, un număr de 4284 femei, reprezentând 48,7% din totalul emigranților din județul Iași, au plecat pentru o perioadă mai mare de 12 luni în străinătate. Cea mai gravă problemă legată de plecarea femeilor la muncă în străinătate o reprezintă copiii rămași în grija soților și/sau a familiei extinse. Situația grea a badandelor, femeile din România care au în îngrijire persoane vârstnice și/sau cu probleme de sănătate din Italia, dar și din alte țări europene, a făcut înconjurul mass-media din țara de origine și din țările de destinație.

Migrația externă are efecte multiple, combinate și complexe care afectează întreg sistemul social. Fără a aprofunda problematica efectelor migrației, totuși, enumerăm câteva paliere de analiză a acestora: demografic, social, economic, politic, din perspectiva relațiilor globale. Dacă dintr-o populație pleacă un segment însemnat al populației active, atunci rata de mortalitate va crește, din cauza majorării segmentului populației vârstnice. De asemenea, migrația externă are o influență semnificativă și asupra fertilității populației unei țări ca România. Emigranții sporesc rata de fertilitate în țara de destinație, reducându-o pe cea a țării de origine. Aceste consecințe demografice ale migrației externe sunt tratate pe larg în literatura de specialitate.¹²

Accesul populației feminine la tehnologia informațiilor și comunicațiilor

Cercetarea statistică realizată de INS privind accesul populației la tehnologia informațiilor și comunicațiilor arată că, în anul 2019, 88,8% dintre femeile de 16-74 ani au folosit internetul în ultimele 3 luni. Navigarea pe internet, în interes personal, are ca principal scop participarea la rețelele de socializare, 82,1% în totalul femeilor în vârstă de 16-74 ani care au folosit internetul în ultimele 3 luni, fiind urmat de efectuarea apelurilor video sau vocale pe internet (67,8%), trimiterea de e-mailuri (57,7%), căutarea de informații despre sănătate (52,6%) și citirea online a site-urilor de știri (52,2%).

Creșterea accesului populației feminine la tehnologia informațiilor și comunicațiilor devine o prioritate în contextul crizei sanitare generată de pandemia de SARS-CoV-2, fiind o alternativă comunicațională în condițiile de distanțare fizică, izolare sau carantină impuse de autorități pentru prevenirea și combaterea extinderii noului coronavirus.

¹² Ciprian Iftimoaei, Ionuț Cristian Baciu, *Statistical Analysis of the External Migration after Romania's Accession to UE*. Romanian Statistics Review – Supplement, No. 12/ December 2018.

7.2. Orașe și comunități durabile în județul Iași

În domeniul locuirii, Agenda 2030 propune asigurarea accesului tuturor oamenilor la o locuință sigură, acceptabilă din punct de vedere financiar, cu dotări de bază (racorduri la rețelele de apă și canalizare, gaz, electricitate, acces la mijloacele de transport în comun, distanțe rezonabile de la locuință la locul de muncă). Persoanele care nu-și pot permite să achiziționeze sau să închirieze în condiții rezonabile o locuință de pe piața imobiliară trebuie sprijinite pentru a obține o locuință socială. Faptul că o persoană nu-și poate permite să plătească chiria unui apartament sau să achite o rată la o instituție financiar-bancară nu înseamnă că nu muncește.

România are cel mai grav nivel de „deprivare severă de locuire” din țările UE-28, afectând 21,4% din populație, de patru ori mai mult decât media țărilor membre (5,1%). Deprivarea severă de locuire este mult mai acută în zonele cu o densitate scăzută a populației (rural), unde mai mult de o treime din populație este afectată, față de zonele dens populate (urban), unde doar una din zece persoane este afectată. Condițiile de locuire pentru grupurile/ comunitățile sărace și vulnerabile sunt inadecvate, iar sprijinul din partea autorităților publice nu reușește să acopere nevoia de trai în condiții decente în raport cu standardele societății actuale.

Supraaglomerarea afectează cel mai mult populația săracă (66,6%) și copiii (71,3%) (Eurostat, 2018). Ponderea tinerilor adulți care locuiesc împreună cu părinții lor este de 24%, spre deosebire de 66% în Italia sau de 57% în România.¹³ Măsurile de distanțare fizică, izolare sau carantină impuse de autoritățile sanitare în timpul crizei sanitare generată de SARS-CoV-2 au amplificat problemele psihosociale în contextul supraaglomerării din locuințe.

În județul Iași, la sfârșitul anului 2018 fondul locativ număra 327.891 locuințe, în creștere cu 43.160 de locuințe față de anul 2010, ceea ce reprezintă 15,15%. În

¹³ Eurostat. *Share of young adults aged 18-34 living with their parents by age and sex – EU-SILC survey*, 07/04/2020, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ile_lvps08&, ultima accesare iulie 2020.

cea ce privește numărul de camere, la sfârșitul anului 2018, erau 859.494 camere, în creștere cu 147.898 camere față de anul 2010, care înseamnă o creștere cu 20,78%. Suprafața locuibilă era la sfârșitul anului 2018 de 14.805.583 m², în creștere cu 4.333.451 m², o creștere cu 41,35% față de anul 2010.

Tabelul 9. Fondul de locuințe din județul Iași

Anii	Existent la sfârșitul anului		
	Locuințe - număr -	Camere de locuit - număr -	Suprafața locuibilă - m ² -
2010			
Total	284731	711596	10474132
Proprietate publică	3775	6695	111845
Proprietate privată	280956	704901	10362287
2018			
Total	327891	859494	14805583
Proprietate publică	3972	7058	147354
Proprietate privată	323919	852436	14658229

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Iași, 2019, p. 68.

Creșterea fondului de locuințe din județul Iași s-a realizat pe seama construirii de locuințe în proprietate privată, în special în mediul rural din zona metropolitană a municipiului Iași și din zonele periurbane.

Tabelul 10. Locuințe terminate în județul Iași la sfârșitul anului 2018

Locuințe (număr)	Suprafața (m ²)		
	Construită	Utilă	Locuibilă
	Total		
3042	377959	310621	182982
	Urban		
1049	108580	96119	57153
	Rural		
1993	269379	214502	125829

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Iași, 2019, p. 70.

Din cele 3042 de locuințe terminate la sfârșitul anul 2018, un număr de 2587 de locuințe au fost construite din fonduri private, iar diferența de 455 de locuințe au fost realizate din fonduri publice – construite numai în mediul urban. Din cele 455 de locuințe construite din fonduri publice în mediul urban, avem 119 locuințe cu o cameră, 207 locuințe cu 2 camere, 65 de locuințe cu 3 camere, 23 de locuințe cu 4 camere, 42 de locuințe cu 5 camere.

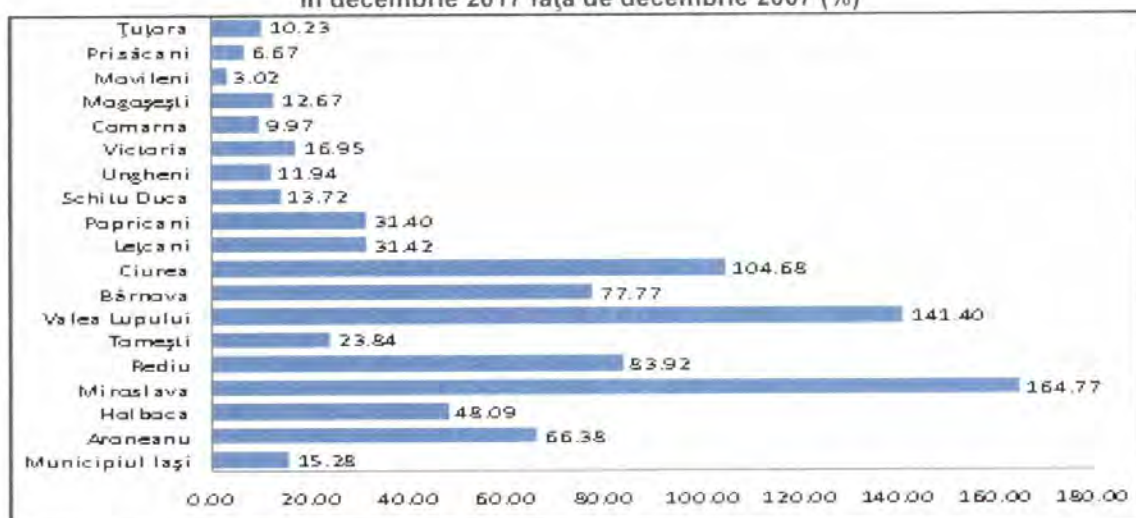
În ceea ce privește situația racordării locuințelor la rețelele de utilități, din cele 3042 locuințe finalizate în anul 2018, 3041 erau racordate la rețeaua electrică, 2975 la rețeaua de alimentare cu apă potabilă, 2356 la rețeaua de canalizare, 2875 beneficiază de încălzire, din care 2875 locuințe încălzite cu centrale termice (inclusiv termoficare) și 5 locuințe încălzite cu sobe cu combustibil solid sau lichid.

Expansiunea Municipiului Iași către comunele limitrofe și dezvoltarea spațială a întregii Zone Metropolitane Iași sunt strâns legate de rolul de centru economic, polarizator al forței de muncă din regiune și de accesibilitatea și sistemul de transport, care sprijină navetismul. Peste 18000 de locuitori din comunele din zona metropolitană au locul de muncă în Municipiul Iași. Comunele cu cea mai mare pondere a persoanelor angajate în Iași sunt: Miroslava, Valea Lupului, Ciurea, Tomești și Holboca. Aceste comune sunt amplasate în lungul principalelor drumuri de acces către Iași, fiind deservite și de transportul în comun.

Zona Metropolitană Iași reprezintă și un ofertant de fond locativ pentru persoanele din Municipiul Iași, județele limitrofe și pentru cetățeni din Republica Moldova care și-au stabilit domiciliul sau reședința în Iași. La nivelul Zonei Metropolitane Iași, în anul 2011 față de anul 2010, fondul de locuințe s-a majorat cu 11,5%. Sectorul rezidențial a cunoscut o dezvoltare rapidă mai ales în zonele periurbane. La sfârșitul anului 2017, se remarcă o dublare a numărului locuințelor existente în comunele cele mai apropiate de Municipiul Iași, raportat la anul 2007: Miroslava, Valea Lupului, Lețcani și Ciurea.

Figura 3. Variația fondului de locuințe existente (proprietate privată) în decembrie 2017 față de decembrie 2007 (%)

Sursa: prelucrare date INS-TEMPO Online

La polul opus, cu creșteri mai mici de 10% a fondului de locuințe sunt localitățile Prisăceni, Movileni, Comarna. Dinamica dezvoltării este influențată de poziționarea apropiată de Municipiul Iași, de creșterea numărului de locuri de muncă atât din Municipiul Iași cât și din localitățile limitrofe orasului.

Municipiul Iași și zonele sale periurbane s-au dezvoltat după 1990 în principal pe direcția Vest, de-a lungul drumului european E58 care asigură legătura cu Târgu Frumos și județul Neamț, în comunele Valea Lupului, Reditu, Lețcani și Miroslava. O direcție secundară este către comuna Ciurea, de-a lungul DJ 248 care se conectează la DN15D. O posibilă tendință de dezvoltare rezidențială poate fi ocuparea și/ sau densificarea, utilizând terenurile disponibile dintre cele două axe de dezvoltare, la contactul cu cartierul Galata din Municipiul Iași.¹⁴

Fondul de locuințe a crescut semnificativ în localitățile limitrofe Municipiului Iași, unde se poate observa un fenomen de suburbanizare concentrat în special în partea de Vest a Iașului și zonei adiacente. Cele mai bune condiții de locuire sunt

¹⁴ Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Iași Zona Metropolitană, pp. 162-163, <http://www.primaria-iasi.ro/imagini-iasi/fisiere-iasi/1473757362-SIDU%20august%202016.pdf>, ultima accesare decembrie 2018.

tot în localitățile limitrofe Iașului, fapt ilustrat și de creșterea populației sau de volumul mare de locuințe construite.

Expansiunea Zonei Metropolitane Iași generează următoarele probleme în funcție de zonele de locuire:

- ✦ zone de locuințe individuale amplasate pe colinele Iașului care au căi de acces subdimensionate, deplasarea pietonilor sau mijloacelor de transport fiind dificilă către arterele de circulație importante, precum și către punctele de afluire sau stațiile de transport în comun;
- ✦ zone de locuințe individuale concentrate în cartiere precum Galata, CUG, Frumoasa, Bucium, care nu dispun de o infrastructură de transport adecvată, cu probleme legate de accesul sau furnizarea utilităților/ alimentare cu energie electrică, gaz metan;
- ✦ zone de locuințe colective concentrate preponderent în partea de Est, Vest și Sud a orașului – cartierele Alexandru cel Bun, Dacia, Păcurari, Tătărași, Cantemir, Nicolina, care înglobează cea mai mare parte a populației Iașului, înregistrând densități demografice cuprinse între 100-500 locuitori/ha. În acest cartiere, în special la orele de vârf, circulația este dificilă din cauza aglomerării de autoturisme personale, mașini de transport comercial, mijloace de transport în comun;
- ✦ zone industriale din partea de Vest a Iașului la care se adaugă locuințele din localitățile limitrofe, din zonele peri-urbane, în care se înregistrează probleme în trafic, frecvente accidente rutiere soldate cu victime și distrugerii de bunuri etc.

Densitatea locuirii în zonele construite din Municipiul Iași este 3037 de locuitori/km², cele mai aglomerate zone fiind cele de-a lungul bulevardelor Dacia și Alexandru cel Bun, zona dintre Piața Podul Roș și râul Nicolina sau de-a lungul străzilor Dudescu și Vasile Lupu. Zonele de locuire colectivă din municipiul Iași sunt dispuse în principal pe direcția axelor majore care traversează orașul de la est la vest: Păcurari – Independenței – Vasile Lupu, Canta – Nicolae Iorga –

Chișinăului, Dacia – Alexandru cel Bun – Podul de Piatră, iar spre sud Podu Roș – Nicolina. Dezvoltarea imobiliară din ultima perioadă s-a concentrat preponderent pe laturile nord-vestică și sud-estică a Municipiului Iași, către comunele din imediata vecinătate, având drept consecință extinderea limitelor intravilanului.

În ultimii ani, a devenit tot mai vizibilă activitatea marilor dezvoltatori imobiliari în construirea de mall-uri, clădiri pentru sedii de birouri, cartiere de locuințe și spații comerciale. Cele mai multe dezvoltări imobiliare pot fi observate în cartiere precum Centru (extinderea Palas Mall demarată în iulie 2020), Păcurari, Nicolina-CUG, zona Bucium, Tătărași, Copou, Galata și Tudor Vladimirescu. Se intenționează demararea unor construcții noi de dimensiunile unui cartier în zona fostei fabrici de Țigarete din Iași sau a fostei fabrici de bere din Păcurari. În unele zone libere de construcții au fost emise autorizații de construcții, în ciuda nemulțumirilor cetățenilor datorită reducerii spațiului public (inclusiv a spațiului verde), așa cum s-a întâmplat în zona Nicolina-CUG sau în zona Oancea.

Aspecte legate de siguranța rutieră în județul Iași

Problemele legate de traficul aglomerat, subdimensionarea infrastructurii de transport, aglomerarea zonelor rezidențiale cu locuințe individuale și creșterea populației se reflectă și în creșterea frecvenței accidentelor de circulație în județul Iași. Tabelul următor este elocvent în acest sens: în anul 2019, numărul total de accidente rutiere cu victime în județul Iași a crescut de cinci ori față de anul de referință 1999.

Tabelul 11. Accidente de circulație rutieră cauzatoare de vătămări corporale

	Anul 1999 Numar	Anul 2019 Numar
TOTAL	8203	31146
Regiunea NORD-EST	1014	5092
Bacau	213	870
Botosani	87	480
Iasi	254	1224
Neamt	177	717
Suceava	187	1105
Vaslui	96	696

© 1998 - 2018 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA

Numărul persoanelor implicate în accidente de circulație rutieră din județul Iași, a fost în anul 2019 a fost de 1955 persoane accidentate, în creștere de peste cinci ori față de anul 1999.

Tabelul 12. Persoane accidentate în accidente de circulație rutieră cauzatoare de vatamari corporale - județul Iași

Persoane accidentate	Anul 1999	Anul 2019
	Numar persoane	Numar persoane
Total	303	1656
Morti	68	59
Raniti	235	1597
© 1998 - 2018 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA		

Conform unei sinteze a activităților desfășurate de Inspectoratul de Poliție al Județului Iași pe anul 2019, cele mai frecvente cauze ale producerii accidentelor rutiere pe raza județului Iași sunt următoarele: traversarea neregulamentară a pietonilor (202 accidente), viteza neadaptată la condițiile de drum (147 de accidente), abaterile bicicliștilor de la legislația rutieră (134 accidente), nerespectarea distanței între vehicule (133 accidente), neacordarea priorității pietonilor (132), neacordarea priorității vehiculelor (126 accidente).¹⁵

Provocările legate de implementarea conceptului de *smart city*

Iașul trebuie să facă față și provocărilor legate de implementarea conceptului de *smart city* (oraș inteligent și durabil), care se referă la implementarea tehnologiei informației și comunicațiilor, la colectarea, valorificarea și accesarea datelor prin echipamente informatice, proiectarea urbană care să răspundă nevoilor populației și cele specifice unui pol de creștere. Conform Agendei 2030, conceptul de *smart city* este unul dinamic, care se actualizează permanent, în acord cu progresul tehnologic, prin care orașele devin treptat mai confortabile și reziliente în raport cu provocările sociodemografice, economice, precum și cele legate de protecția mediului înconjurător.

¹⁵ Sinteza activităților desfășurate de Inspectoratul de Poliție al Județului Iași pe anul 2019, https://is.polițiaromana.ro/files/pages_files/Bilant_IPJ_IASI_2019.pdf ultima accesare iunie 2020.

Sub egida Primăriei Municipiului Iași a fost înființat Consiliul Digital al Municipiului Iași – organism consultativ care își propune creșterea atractivității Iașului în domeniul TIC și outsourcing din domenii conexe. Conform administrației locale, în anul 2016, erau 9500 de angajați în domeniul TIC, iar la finele anului 2019, erau peste 23.000 de angajați. În prezent, în Iași se derulează o investiție privată (Palas Campus) în valoare de 160 milioane de Euro care va crea noi locuri de muncă în industria TIC. Totodată, Municipiul Iași derulează un proiect de consultanță cu Banca Europeană de Investiții prin programul JASPERS pentru a dezvolta Iași pe dimensiunea *smart city*. În jurul viitorului Spital Regional de Urgență, PMI are în plan construirea unui cartier care să funcționeze complet după principiile *smart city*.

Municipiul Iași beneficiază de un Sistem de management adaptativ al traficului, al doilea ca mărime și importanță în România, după cel implementat în București, similar ca funcționare cu sistemele implementate în orașe importante din Europa ca Berlin, Viena, Roma, Stockholm, Praga). Acest Sistem funcționează pe baza principiului integrării tehnologiilor de măsurare, control și optimizare în infrastructura rutieră existentă. Aproximativ 90 de intersecții, din cele peste 200 de intersecții ale orașului, au fost echipate cu semafoare noi, automate de dirijare a circulației și senzori pentru măsurarea valorilor de trafic care asigură funcționarea în regim de dirijare adaptativ a sistemului și variația timpilor de semaforizare (numărul de secunde pentru fiecare culoare) în funcție de volumul de trafic înregistrat în timp real pentru fiecare bandă de circulație. Acest Sistem de management adaptativ al traficului completează dezvoltarea durabilă a Municipiului Iași pe componenta de *smart city*. În același timp, se impune optimizarea permanentă a sistemului de management al traficului: utilizarea integrală a sensorizării rutiere, introducerea sensorizării (inclusiv online) a parcarilor publice cu posibilitate de rezervare și plată online. Optimizarea managementului traficului reprezintă un process permanent, care să integreze modernizările de străzi, restricțiile aferente șantierelor, precum și fluxurile de legătură cu Zona Metropolitană Iași.

Ca o concluzie la analiza de localizare a ODD 11, cele mai presante probleme legate de calitatea vieții în Zona Metropolitană Iași sunt transportul urban și extra-urban, poluarea excesivă din cauza mijloacelor de transport și a construcțiilor aflate în faza de executare a lucrărilor, infrastructura subdimensionată și depășită „moral” și tehnic, serviciile publice lipsite de reziliență în raport cu nevoile cetățenilor, cu mediul înconjurător.

7.3. Efectele schimbărilor climatice în județul Iași

Schimbările climatice, creșterea temperaturii medii anuale, creșterea nivelului apei oceanelor și a evenimentelor meteorologice afectează multe regiuni ale lumii, România, județul Iași. Schimbările climatice au consecințe directe asupra mediului ambiant și asupra vieții oamenilor și animalelor, afectând desfășurarea activităților economice și sociale, crescând costurile privind protecția ecosistemelor. Efectele schimbărilor climatice coroborate cu problemele generate de poluarea de orice fel, aglomerarea urbană, infrastructura insuficient dezvoltată, gestiunea deficitară a deșeurilor menajere, urbane, industriale afectează de cele mai multe ori iremediabil sănătatea oamenilor și mediul înconjurător.

Consecințele schimbărilor climatice afectează mai ales agricultura și dezvoltarea rurală, rețelele de transport rutier și feroviar, resursele de apă, capacitățile de producție, transport și distribuție a energiei. Persoanele cele mai vulnerabile la efectele schimbărilor climatice sunt fermierii care practică agricultura de subzistență, dar și lucrătorii din sectoare ca transporturile și construcțiile. Lucrătorii care desfășoară activități în spații expuse intemperiilor, radiațiilor ultraviolete, poluării de orice fel se confruntă cu o serie de riscuri privind sănătatea.

Orașele și comunitățile trebuie să îmbunătățească reziliența și capacitatea de adaptare la schimbările climatice, amplificate de zonele de căldură și de impermeabilitatea solului urban. Colaborarea autorităților cu atribuții în domeniul managementului situațiilor de urgență cu agenții economici, cu organizațiile neguvernamentale și cu cetățenii din zonele expuse la riscuri și vulnerabilități este esențială.

Din perspectiva Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, managementul schimbărilor climatice presupune o acțiune climatică centrată pe două paliere: 1) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și reducerea dependenței economiei locale de activitățile care generează carbon în atmosferă și 2) creșterea rezilienței populației în situația producerii de dezastre naturale (cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, secetă, calamitarea culturilor agricole ș.a.).

Variațiile climatice și impactul asupra ecosistemelor

Luna februarie 2020 a fost, la nivel global, a doua cea mai calduroasă lună februarie din istoria măsurătorilor climatice. În iarna 2019/2020, precipitațiile sub formă de ploaie, lapoviță și ninsoare au fost extrem de reduse în județul Iași. Foarte puține zone au fost acoperite cu zăpadă și acestea doar pentru câteva zile. Această iarnă va rămâne în amintirea copiilor ca fiind iarna fără zăpadă. Toți ceilalți vor reține una dintre cele mai scurte și calde ierni, cu maxima temperaturii aerului care a urcat la 25°C, temperatură caracteristică zilelor de vară. În luna februarie 2012, s-au înregistrat cele mai scăzute temperaturi în județul Iași, de -26,7°C, din perioada de măsurători climatice 2000-2020.

Anul 2012 reprezintă pentru județul Iași anul extremelor climatice, cu un minim de temperatură de -26,7°C înregistrat pe 12 februarie și un maxim de temperatură de +41,3°C înregistrat pe 7 august. Pentru perioada 1901-2000, cea mai ridicată temperatură în județul Iași a fost de 40°C, înregistrată pe 27 iulie 1909, iar cea mai scăzută temperatură a fost de -36,33°C, înregistrată pe 1 februarie 2017. Măsurătorile realizate de Administrația Națională de Meteorologie pun în evidență o serie de schimbări climatice care, pentru luna februarie, variază între un minimum de -36°C și un maximum de +25°C.

Incertitudinea privind prognozele climatice pe termen mediu sau lung afectează anumite activități economice și sociale. Pregătirea sezonului rece de către Comandamentul de iarnă și Comitetul județean pentru situații de urgență,

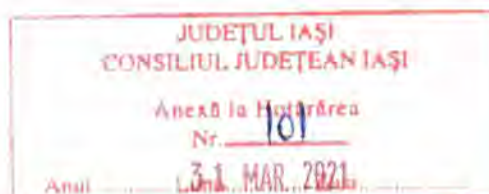
organisme care funcționează sub coordonarea Instituției Prefectului și a Consiliului Județean, presupune alocarea de resurse financiare, mobilizarea de resurse umane și materiale care, în condițiile unei ierni calde precum cea a începutului de an 2020, puteau fi utilizate pentru alte activități.

În județul Iași, media anuală a temperaturii pentru perioada 1901-2000 a fost de 9,5°C. În anul 2015, media anuală a temperaturii a fost de 11,6°C, o creștere cu +2°C față de perioada 1901-2000. Analiza șirurilor temperaturii medii a aerului din perioada 1901-2018 pune în evidență schimbări semnificative în toate anotimpurile și anume: o încălzire cu mai mult de 2°C iarna și cu un 1°C primăvara; o tendință de răcire ușoară, ne semnificativă statistic, în timpul toamnei. Variațiile de temperatură au consecințe imediate asupra confortului fizic și psihic al oamenilor, în special asupra lucrătorilor care își desfășoară activitatea în spații descoperite, expuse poluării și radiațiilor solare periculoase.

Considerații privind clima și precipitațiile în județul Iași

Clima județului Iași este temperat-continentală, mai excesivă în zona colinară și mai moderată în zona de podiș. Temperatura medie anuală este cuprinsă între 9°C și 10°C în câmpia colinară și între 8°C și 9°C în podiș, media maximă lunară în luna iulie între 21°C și 22°C în câmpie și sub 21°C în podiș, și un minim mediu în luna ianuarie situat între -3°C și -4°C în câmpie și - 3°C în podiș. Din cauza amplitudinilor termice anuale de 24°+25°C în câmpie și în jur de 24°C în podiș, unii climatologi universitari consideră că România are o climă temperată de tranziție, mai degrabă decât continentală.

Analiza precipitațiilor în județul Iași relevă următoarele tendințe: în cazul iernii și al primăverii se remarcă o tendință de scădere a cantităților de precipitații; în lunile de toamnă ale ultimilor ani s-au înregistrat cantități mai mari de precipitații față de perioada 1901-2000. De asemenea, specialiștii vorbesc despre apariția fenomenului de deșertificare, eroziune a solului și pierderea stratului de sol fertil,

În comuna Miroslava – cea mai dezvoltată comună din județul Iași, în zilele de vară sau de iarnă cu temperaturi extreme, rețelele de alimentare cu energie electrică și gaz a consumatorilor casnici colapsează. Intervențiile companiilor care oferă servicii de distribuție și/ sau furnizare de energie creează disconfort locuitorilor din cauza lipsei de promptitudine în intervențiile pe teren, dar și a duratei intervenției, afectând calitatea vieții acestora. Uneori, chiar și o ploaie torențială cu o cantitate de precipitații ce depășește 30 l/m² și viituri rapide poate bloca sistemul de canalizare și evacuare a apei, traficul urban, activitățile economice și sociale, punând la grea încercare reziliența autorităților publice și a instituțiilor care au atribuții pe linia managementului situațiilor de urgență. În Municipiul Iași, problemele legate de schimbările climatice sunt amplificate și de „zonele de căldură” formate de traficul aglomerat, poluare, insuficiența spațiului verde, zone betonate. În iernile cu căderi masive de zăpadă și temperaturi negative extreme sau în verile secetoase cu temperaturi de peste 35°C, traficul în Municipiul Iași devine problematic deopotrivă pentru conducătorii auto și pietoni.

După cea mai caldă iarnă din istorie, a urmat o primăvară secetoasă, marcată de de pandemia de SARS-CoV-2. În afară de agricultură, domeniu afectat direct de seceta prelungită, transportul de persoane, turismul, serviciile oferite populației au fost sever afectate de măsurile luate de autorități pentru a preveni și combate transmiterea noului coronavirus. Criza pandemică are drept corolar o contracție a economiei a cărei amploare, după unele estimări, va fi mai mare decât criza economică din perioada 2009-2012. În iunie 2020, 101 localități din 53 de comune ale județului Iași au fost afectate de inundațiile generate de cantitățile mari de precipitații înregistrate în luna iunie, de peste 30 l/m² pătrat în jumătate de ora iar în partea de Vest a județului a fost înregistrat și fenomenul de grindină, bulgării de gheață având un diametru de peste 3 centimetri. Pentru acordarea de despăgubiri în zonele calamitate, autoritățile județului Iași au solicitat 7,6 milioane de lei din fondul de rezervă aflat la dispoziția Guvernului.

Problema calității aerului în județul Iași

Calitatea aerului în județul Iași este monitorizată pe baza datelor furnizate de Rețeaua locală de Monitorizare a Calității Aerului, administrată de Agenția pentru Protecția Mediului Iași. Rețeaua de monitorizare a calității aerului din Zona Metropolitană Iași este formată din 6 stații automate amplasate în zone reprezentative pentru tipurile de stații existente și a fost realizată prin proiect PHARE RO 2002. Poluanții monitorizați se raportează la valorile limită prevăzute în Legea nr. 104 din 15 iunie 2011 privind calitatea aerului înconjurător. Cele șase stații sunt dotate cu analizoare automate care măsoară continuu concentrațiile în aerul înconjurător ale următorilor poluanți: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), particule în suspensie (PM₁₀).

În județul Iași se înregistrează în unele zile depășiri ale concentrației cu pulberi în suspensie (PM₁₀ și PM_{2.5}) peste valorile admise. Acest tip de poluare este determinată mai ales de cauze antropice: traficul rutier contribuie la poluare prin pulberile produse de pneurile mașinilor, atât la oprirea acestora, cât și datorită arderilor incomplete; șantierele de construcții, activitatea industrială; centralele termoelectrice sau sobele din gospodăriile populației; arderile de vegetație; reducerea spațiilor verzi; fenomene ca inversiunea termică.

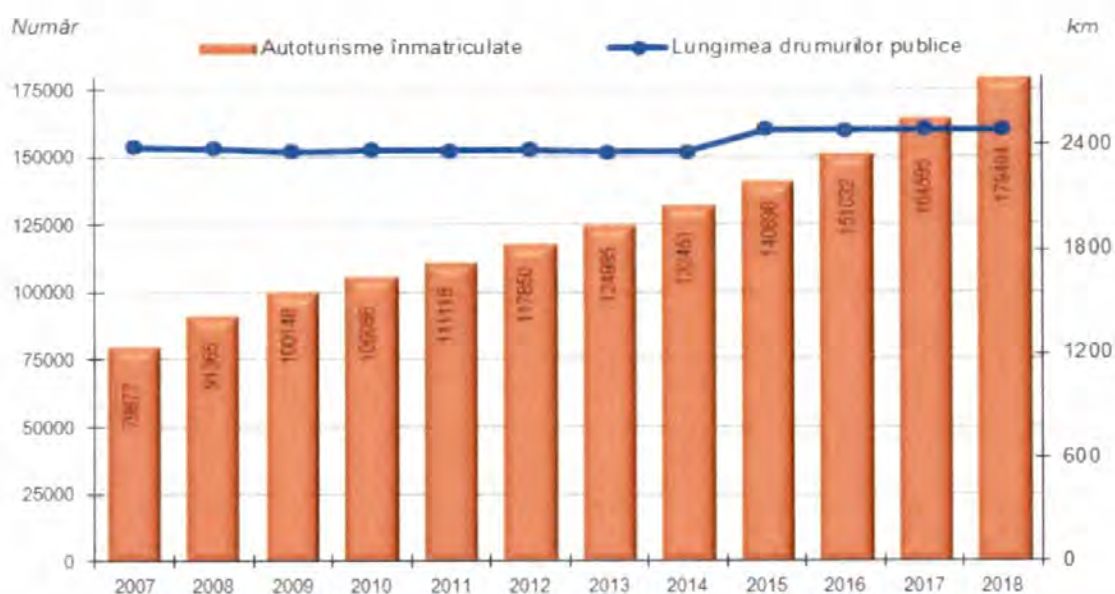
Cea mai gravă problemă pentru sănătatea oamenilor o reprezintă particulele cu diametrul mai mic de 10 micrometri (PM₁₀) care pătrund în căile respiratorii superioare, apoi ajung în alveolele pulmonare, cauzând inflamații, intoxicații. Persoanele care suferă de boli cardiovasculare și/ sau respiratorii, copiii, persoanele vârstnice, mai ales astmaticii sunt categoriile cele mai afectate de poluarea cu particule de praf (PM₁₀). Expunerea pe termen lung la concentrații mari de PM₁₀ și PM_{2.5} poate favoriza apariția cancerelor și chiar decesul prematur al persoanelor bolnave.

Creșterea numărului de autovehicule care generează cantități mari de CO₂ în aer, dezvoltarea construcțiilor și a industriei, expansiunea orașului, atractivitatea

economică, culturală și socială reprezintă tot atâția factori care complică tabloul schimbărilor climatice și pun probleme de dezvoltare durabilă a Zonei Metropolitane Iași.

Figura 4. Numărul de autoturisme înscrise în circulație și lungimea drumurilor publice

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Iași, 2019, p. 159

Schimbările climatice, calitatea aerului și mediul înconjurător sunt influențate de nivelul de poluare. În județul Iași, dintre gazele cu efect de seră emanate în atmosferă, cele mai mari procente sunt deținute de dioxidul de carbon (CO₂), bioxidul de azot (NO₂) și metanul (CH₄). În municipiul Iași, principalele surse generatoare de gaze cu efect de seră sunt următoarele:

- centralele termice și sobele din locuințele individuale;
- centralele termice din zonele industriale, activitățile economice și comerciale;
- centralele industriale cu ardere care produc energie termică;
- utilizarea solvenților;
- transportul intraurban și metropolitan;

- construcțiile;
- agricultura, arderile de vegetație, reducerea fondului forestier din jurul orașului;
- amplasamentul municipiului Iași într-o zonă colinară și inversiunea termică.

Conform raportului intitulat „Clasamentul eficienței împotriva poluării” realizat de Observatorul Român de Sănătate și publicat în noiembrie 2018, Iașul este cel mai poluat oraș din România, urmat de București și de Brașov. Raportul ORS arată că, în Iași, valorile limită de poluare au fost depășite pe parcursul anului 2017 timp de 83 de zile. Spre comparație, în București limitele de poluare au fost depășite timp de 44 de zile, iar în Brașov – timp de 40 de zile.¹⁶ Experții de la ORS au realizat un clasament al municipalităților din România în ceea ce privește implementarea unor măsuri eficiente vizând reducerea poluării. Analiza se bazează pe o grilă de evaluare cuprinzând 20 de indicatori. Rezultatele analizei sunt îngrijorătoare: nicio municipalitate nu a obținut „nota de trecere”: Cluj-Napoca fiind notată cu 4,7 puncte din 10, Timișoara, cu 4,5 puncte, iar Galațiul cu 4,2 puncte. Iașul are un punctaj identic cu cel al Bucureștiului, 3,6 puncte.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a înștiințat Ministerul Mediului de declanșarea procesului Comisiei Europene împotriva României pe motiv că în unele orașe aerul este irespirabil. În aceeași situație este și Municipiul Iași, în special în intervalele orare 7-9 și 16-18, când traficul pe principalele artere ale orașului și cele de afluire spre zona metropolitană este extrem de aglomerat, iar aerul plin de noxe. Efectele poluării asupra sănătății locuitorilor se reflectă și în prevalența îmbolnăvirilor de cancer, boli cardio-vasculare și bronho-pulmonare. Principala cauză de deces la ambele sexe este reprezentată de tumori, urmată de boli ale aparatului circulator și boli ale aparatului respirator.

¹⁶ Observatorul Român de Sănătate. *Clasamentul eficienței împotriva poluării. Focus pe cele mai mari zece orașe din România*, http://health-observatory.ro/wp-content/uploads/2018/11/raport_ORS_poluare_27nov.pdf. ultima accesare decembrie 2018.

Tabelul 13. Efectivul persoanelor decedate pe cauze de deces și sexe, în județul Iași

	masculin	feminin
Total	5143	4346
Boli infecțioase și parazitare	204	169
din care:		
- Tuberculoza	23	7
Tumori	1270	880
Boli endocrine, de nutriție și metabolism	57	70
din care:		
- Diabet zaharat	51	64
Tulburări mentale și de comportament	12	2
Boli ale sistemului nervos	130	158
Boli ale aparatului circulator	2058	2331
din care:		
- Boală ischemică a inimii	422	356
- Boli cerebro-vasculare	452	580
Boli ale aparatului respirator	505	261
Boli ale aparatului digestiv	367	230
Boli ale aparatului genito-urinar	69	69
Sarcină, naștere și lăuzie	-	-
Unele afecțiuni a căror origine se situează în perioada perinatală	2	2
Malformații congenitale, deformații și anomalii cromozomiale	5	8
Leziuni traumatiche, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe	385	105
Alte cauze	79	61

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Iași, 2019, p. 29.

Aspecte privind reciclarea deșeurilor

România este țara cu cea mai redusă rată de reciclare din Europa, de doar 10%. Așa cum arată datele Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, 80% dintre deșeurile sunt depozitate și 10% co-incinerate. Conform celui mai recent studiu privind managementul deșeurilor în România, județul Iași producea 219.111 tone de gunoi pe an.

Conform oficialilor Primăriei Municipiului Iași, în februarie 2017, Iașiul s-a alăturat rețelei internaționale *Zero Waste Cities*, devenind primul municipiu din România care își asumă implementarea măsurilor care își propun „zero deșeurile”. Până în prezent, municipalitatea a implementat aproximativ 25% dintre țintele propuse, mare parte din acestea vizând cadrul legislativ. Obiectivele administrației Iașului ca prevenirea generării de deșeurile cu 30%, creșterea ratei de reciclare la 20% și compostarea a 20% din biodeșeurile, sau generarea a mai puțin de 50 kg de deșeurile

mixte pe cap de locuitor, până în anul 2020, încă nu furnizează rezultatele așteptate.

Proiectul „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Iași” (SMID), implementat de Consiliul Județean Iași, având ca obiectiv general creșterea standardului de viață al populației și îmbunătățirea calității mediului din județul Iași, asigură funcționarea unui sistem de management integrat al deșeurilor prin care vor fi asigurate standardele pentru conformarea cu cerințele Uniunii Europene în domeniul protecției mediului. Proiectul SMID Iași a pus bazele unei infrastructuri moderne de colectare și tratare a deșeurilor, astfel încât să se atingă indicatorii de valorificare impuși de legislația în vigoare, respectiv atingerea, până în anul 2020, a unui nivel de pregătire pentru reutilizare și reciclare de minimum 50% din masa totală a cantităților de deșeuri, cum ar fi hârtie, metal, plastic și sticlă provenind din deșeurile menajere. În același timp, SMID Iași contribuie la creșterea standardului de viață a populației județului, prin asigurarea serviciilor de salubritate pentru toți locuitorii. Efectul pozitiv asupra factorilor de mediu este unul semnificativ, prin reducerea substanțială a emisiilor în apă, aer și sol. Proiectul a furnizat infrastructura necesară, însă funcționarea corectă și eficientă a sistemului depinde în primul rând de fiecare dintre cetățenii județului, prin modul în care aceștia colectează deșeurile.¹⁷

¹⁷ Proiectul „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Iași” (SMID).

http://www.icc.ro/sites/default/files/files/proiecte_eventimente/Proiecte-Derulare/manag_SMID.pdf, ultima accesare septembrie 2020.

7.4. Pace, justiție și instituții puternice

Dezvoltarea durabilă implică o societate pașnică, echitabilă și incluzivă, preocupată de siguranța publică, de accesul la justiție pentru toți cetățenii și creșterea capacității administrației publice la toate nivelurile astfel încât să răspundă eficient la nevoile comunităților. În acest sens, Agenda 2030 are în vedere dezvoltarea resurselor umane, combaterea violenței și exploatării copiilor, reducerea corupției la toate nivelurile, facilitarea implicării cetățenilor la procesul de luare a deciziilor, protejarea drepturilor și libertăților fundamentale.

Protecția drepturilor copilului în județul Iași

Din totalul de 792.481 persoane rezidente în județul Iași la 1 iulie 2018, erau 183.865 copii (persoane cu vârsta cuprinsă între 0 și 18 ani), care reprezentau 23,2% din totalul populației rezidente. La sfârșitul anului 2019, în sistemul de asistență și protecție socială al județului Iași, figura un număr de 3139 copii care beneficiau de măsuri de protecție din partea statului, conform situației din tabelul de mai jos.

Tabelul 14. Numărul copiilor aflați în sistemul de protecție socială

Regiuni/ Județe	Copii în servicii de tip familial			Copii în servicii rezidențiale publice	Copii în servicii rezidențiale private	TOTAL
	la asistenți maternali profesioniști	la rude până la gradul IV	la alte familii/persoane			
TOTAL	18043	12260	4526	12371	3201	50401
Nord-Est	5563	2496	860	2470	631	12020
Bacău	803	360	158	261	213	1795
Botoșani	457	311	90	378	107	1343
Iași	1398	570	310	801	60	3139
Neamț	534	258	59	433	88	1372
Suceava	564	336	93	363	139	1495
Vaslui	1807	661	150	234	24	2876

Sursa: <http://www.copii.ro/statistici-2019/>

Reformele promovate în domeniul protecției drepturilor copilului centrate pe dezinstituționalizare și promovarea unor măsuri sociale de protecție în cadrul familiei se reflectă și în scăderea numărului de copii ocrotiți în sistemul rezidențial din județul Iași.

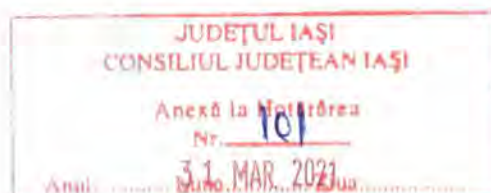
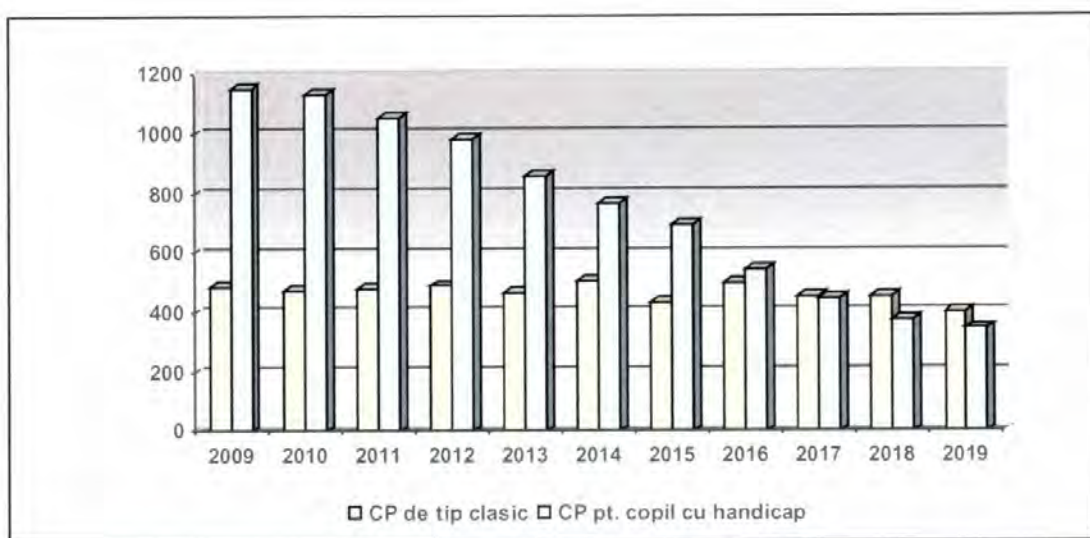

Figura 5. Evoluția numărului de copii în sistem rezidențial (2009- 2019)

Sursa: Raportul DGASPC Iași pe anul 2019

În continuare, copiii care sunt externati din instituțiile de ocrotire sub efectul legii, se confruntă cu probleme de inserție socioprofesională. Situația copiilor cu nevoi speciale completează tabloul complicat al riscurilor și vulnerabilităților cu care se confruntă tânăra generație. Despre consumul de droguri și alte substanțe interzise se vorbește puțin, deși este recunoscut de elevii din liceele din țara noastră. Criza sanitară generată de pandemia de SARS-Cov-2 a amplificat toate aceste probleme cu care se confruntă copiii, la care se adăugă și problema accesului la tehnologia informațiilor și comunicațiilor pentru învățarea pe platformele online, mai ales pentru copiii care provin din mediul rural, din familiile afectate de deprivare materială, din comunitățile sărace. Sărăcia amplifică toate situațiile de dificultate fizică, psihică, socială în care se află copilul. Datele Eurostat arată că, în anul 2019, 35,8% dintre copiii din România sunt afectați de sărăcie, fiind cel mai mare procent din UE-28.

Tinerii din mediul rural sunt subreprezențați în învățământul superior deoarece nu dispun de resursele financiare pentru a locui și a învăța în orașele universitare. Copiii și tinerii infectați cu HIV/bolnavi de SIDA au fost multă vreme discriminați,

marginalizați și excluși social. Inserția socioprofesională a acestor tineri continuă să fie problematică.

Accesul la justiție, prevenirea și combaterea fenomenelor infracționale

În perioada crizei sanitare provocată de pandemia de SARS-CoV-2, accesul persoanelor fizice și juridice la justiție a fost îngreunat sau restricționat datorită măsurilor necesare prevenirii și combaterii transmiterii noului coronavirus. Pe perioada situației de urgență, activitatea judiciară în materie civilă a fost suspendată, cu excepția cauzelor urgente. Instanțele civile au continuat să lucreze pentru elaborarea hotărârilor și înregistrarea documentelor transmise de părțile implicate în procesele civile. În contextul luării măsurilor de distanțare fizică, izolare și carantinare, s-a utilizat sistemul de videoconferințe, inclusiv prin comisii rogatorii, precum și audieri la care publicul nu are acces, atunci când situația a permis acest lucru. Transferul dosarelor de la o instanță la alta s-a efectuat prin mijloace electronice, precum și notificarea documentelor judiciare către părți. După data de 15 mai 2020, odată cu încetarea stării de urgență, procedurile au fost reluate în toate cauzele civile, au fost reprogramate audierile și citate părțile din cauzele civile.¹⁸

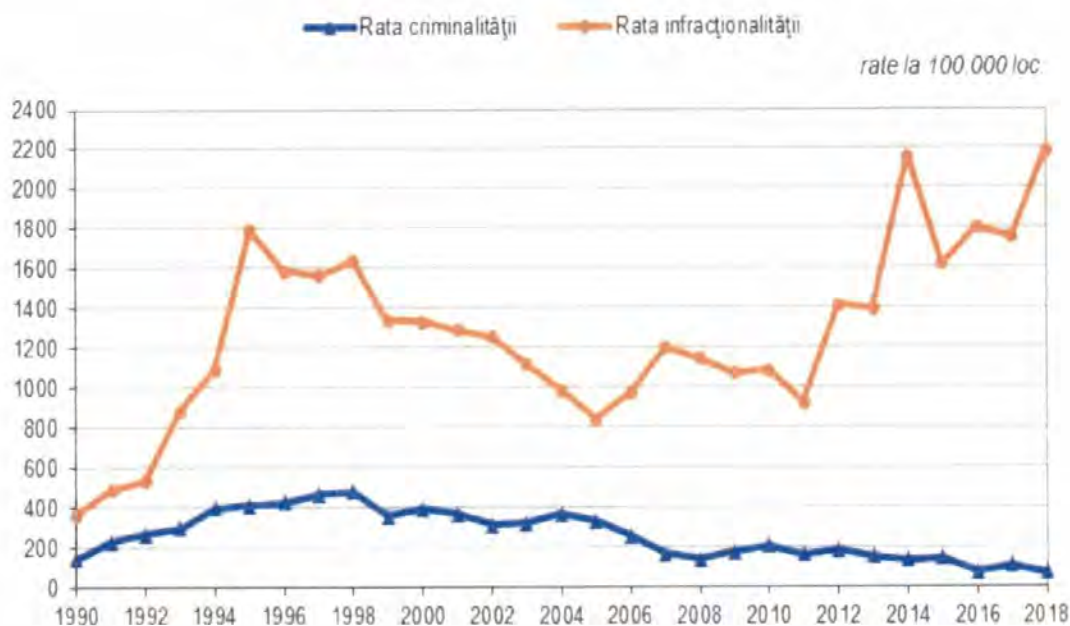
Din analiza coeficienților de criminalitate specifică la nivel de municipiu/oraș/comună, calculați la nivelul județului Iași, pentru anul 2019, rezultă că doar în municipiile Iași (9548,1%), Pașcani (490%) și orașul Târgu Frumos (192,3%) prezintă niveluri ridicate de criminalitate.¹⁹

¹⁸ Portalul European e-justiție: https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_the_covid19_virus_on_the_justice_field-37147-ro.do, ultima accesare: iulie 2020.

¹⁹ Coeficienții de criminalitate la nivelul localităților din județul Iași: https://is.politiaromana.ro/files/pages_files/Coeficienti_criminalitate_2019.pdf, ultima accesare iulie 2020.

Figura 6. Evoluția infracționalității și criminalității la nivelul județului Iași

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Iași, 2019, p. 176.

Notă: rata criminalității reprezintă numărul persoanelor condamnate definitiv la 100.000 locuitori; rata infracționalității reprezintă numărul infracțiunilor soluționate de poliție și infracțiunile declinate Parchetului la 100.000 locuitori.

La nivelul fiecărui județ funcționează Autoritatea Teritorială de Ordine Publică – organism cu rol consultativ, fără personalitate juridică, care se constituie pe lângă Consiliul Județean.²⁰ Acest organism își propune să acționeze în următoarele direcții:

- ✚ creșterea gradului de siguranță și protecție pentru cetățeni, prin protejarea persoanei, protejarea patrimoniului, siguranța stradală și siguranța rutieră;
- ✚ intensificarea acțiunilor în sistem integrat pentru creșterea siguranței stradale;

²⁰ ATOP își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Legii 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române și ale H.G. 787/2002 privind Regulamentul de organizare și funcționare a Autorității Teritoriale de Ordine Publică, în scopul asigurării bunei desfășurări și sporirii eficienței serviciului polițienesc din unitatea administrativ-teritorială în care funcționează, aprobă anual planul strategic de ordine publică cuprinzând principalele obiective ce trebuie îndeplinite de unitățile de poliție și indicatorii de performanță minimali în scopul asigurării bunei desfășurări și eficientizării activității serviciului polițienesc.

- ✦ intensificarea activităților de prevenire și combatere a infracționalității contra patrimoniului (furturi prin efracție, furturi de animale, furturi din locuințe, tâlhării);
- ✦ asigurarea cooperării cu toate instituțiile de aplicare a legii conform protocoalelor de acțiune între Jandarmerie, Poliția de Frontieră, Poliție Locală, societăți de protecție și pază;
- ✦ asigurarea unui climat de ordine și siguranță publică în sistem integrat, în zona instituțiilor de învățământ preuniversitar;
- ✦ continuarea activităților conform Programului național privind prevenirea și combaterea delincvenței juvenile și a victimizării minorilor;
- ✦ elaborarea de analize periodice privind evoluția și tendințele delincvenței juvenile și aplicarea măsurilor specifice de prevenire;
- ✦ identificarea categoriilor de minori aflați în situații de risc victimal sau delictual.²¹

La ședința Comisiei de Dialog Social Iași, care funcționează în cadrul Instituției Prefectului Județului Iași, desfășurată pe data de 23 iunie 2018, s-a abordat problematica modernizării Penitenciarului Iași prin alinierea condițiilor de detenție la standardele internaționale, în special ale Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane ori Degradante, cunoscând faptul că România a fost „avertizată” în nenumărate rânduri pentru a acționa în direcția îmbunătățirii condițiilor de viață ale persoanelor care execută pedepse privative de libertate.²²

²¹ ATOP Iași.

http://www.icc.ro/sites/default/files/files/consiliul_județean/instituti_subordonate_ATOP/plstrategie2013.pdf, ultima accesare decembrie 2018.

²² Vezi documentele Comisiei de Dialog Social Iași, <https://is.prefectura.mai.gov.ro/despre-noi-alte-activitati/comisia-de-dialog-social/>, ultima accesare decembrie 2018.

8. Foaie de parcurs pentru dezvoltarea durabilă a județului Iași

8.1. Inventarul problemelor la nivelul județului Iași prin raportare la obiectivele de dezvoltare durabilă 5, 11, 13 și 16

ODD 5. Egalitate de gen. Problemele legate de egalitatea de gen se reflectă în analiza datelor statistice care descriu situația socială, demografică, economică și politică a femeilor.

- ✦ **Violența domestică** este cea mai gravă problemă cu care se confruntă femeile în România, inclusiv în județul Iași, mai ales în zonele rurale, fiind afectate inclusiv fetele. Serviciile sociale pentru această categorie de femei aflate în dificultate sunt insuficiente la nivelul județului Iași. Autoritățile publice locale nu furnizează în mod operativ date statistice privind dimensiunile, incidența, consecințele, măsurile de intervenție privind violența domestică împotriva femeilor.
- ✦ **Maternitatea la mamele minore** este de asemenea o problemă gravă cu care se confruntă România, inclusiv județul Iași, unde anual se înregistrează peste 800 de cazuri de mame minore. Pentru descrierea statistică a acestui grup țintă și pentru măsuri de intervenție socială, psihologică, medicală, educative trebuie avut în vedere statutul social al acestor mame: mediul de rezidență, nivelul de educație, situația familială, sursa veniturilor, starea de sănătate a mamei și copilului minor etc. În acest sens, este nevoie de un plan de intervenție multidimensională pentru prevenirea sarcinilor nedorite la mamele minore, aflate în situație de risc.
- ✦ **Problema femeilor plecate la muncă în străinătate** care și-au lăsat copiii acasă, în grija partenerilor sau a familiei extinse. Sistemul statistic de raportare a acestei probleme a fost îmbunătățit în ultimii ani, deși autoritățile nu furnizează operative privind situația mamelor plecate la muncă în străinătate, sezonier sau temporar (pentru o perioadă mai mare de 12 luni).

De asemenea, serviciile sociale pentru această categorie aflată în risc social sunt încă subdezvoltate.

- ✚ Subreprezentarea femeilor în structurile politice (membri ai Parlamentului aleși în circumscripția electorală Iași, membri ai Consiliului Județean Iași, membri ai consiliilor locale) se datorează mai degrabă descurajării acestora față de calitatea vieții politice din România.

Salarizarea femeilor în județul Iași nu este o problemă de gen, cu excepția unor activități din sectorul privat care nu necesită un nivel de pregătire terțiar (universitar). Conform datelor Eurostat din 2018, în România, ecartul dintre câștigul salarial mediu obținut de femei și câștigul salarial mediu obținut de bărbați este cel mai mic din UE-28 (cu 3% mai mare la bărbați decât la femei).²³

ODD 11. Orașe și comunități durabile. La nivelul autorităților județene și locale există preocupări privind dezvoltare durabilă, reflectate în Strategia de Dezvoltare socială și economică a județului Iași, precum și în Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Zonei Metropolitane Iași și în strategiile locale ale unităților administrativ-teritoriale.

- ✚ Calitatea aerului constituie o preocupare, atât pentru autoritățile județene, cât și pentru autoritatea locală a municipiului Iași. În momentul de față, funcționează trei comisii care monitorizează această problemă: o comisie în cadrul CJ Iași, o comisie în cadrul Primăriei Municipiului Iași și o comisie cu rol consultativ organizată în cadrul Instituției Prefectului Județului Iași.
- ✚ Municipiul Iași a făcut pași importanți în promovarea și implementarea conceptului de *smart city*, materializați în proiecte care privesc transportul urban, digitalizarea serviciilor publice, amenajarea parcărilor inteligente, lansarea unei platforme pentru soluții *smart city* etc.
- ✚ Calitatea locuirii, locuințele sociale insuficiente în raport cu cererea tot mai mare, infrastructura urbană, marile dezvoltări imobiliare (mall-uri,

²³ Eurostat – Gender Pay Gap Statistics, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics, ultima accesare octombrie 2020,

spații de birouri, clădiri rezidențiale) sunt probleme care trebuie armonizate într-un viitor apropiat, ținând cont și de impactul crizei sanitare generate de SARS-CoV-2 în această perioadă.

ODD 13. Acțiune climatică. Managementul schimbărilor climatice la nivelul județului Iași presupune o acțiune climatică centrată pe două paliere: 1) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și reducerea dependenței economiei locale de activitățile care generează carbon în atmosferă și 2) creșterea rezilienței populației în situația producerii de dezastre naturale (cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, secetă, calamitatea culturilor agricole ș.a.). Schimbările climatice sunt puse în evidență de analiza evoluției climei și precipitațiilor, conform datelor furnizate de Autoritatea Națională pentru Meteorologie (ANM).

- ✦ Luna februarie 2020 a fost, la nivel global, a doua cea mai calduroasă lună februarie din istoria măsurătorilor climatice. Iarna 2019/2020 a fost una dintre cele mai scurte și calde ierni, cu maxima temperaturii aerului care a urcat la 25°C, temperatură caracteristică zilelor de vară. Spre comparație, în luna februarie 2012, s-au înregistrat cele mai scăzute temperaturi în județul Iași, de -26,7°C, din perioada de măsurători climatice 2000-2020.
- ✦ Anul 2012 a reprezentat pentru județul Iași un an al extremelor climatice, cu un minim de temperatură de -26,7°C, înregistrat pe 12 februarie și un maxim de temperatură de +41,3°C, înregistrat pe 7 august.
- ✦ În județul Iași, media anuală a temperaturii pentru perioada 1901-2000 a fost de 9,5°C. În anul 2015, media anuală a temperaturii în județul Iași a fost de 11,6°C, o creștere cu +2°C față de perioada 1901-2000. Aceste date pun în evidență schimbările climatice la nivelul județului Iași cu toate consecințele care decurg asupra sănătății oamenilor și animalelor, asupra mediului înconjurător.

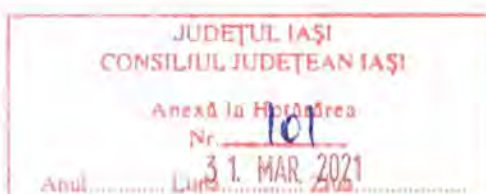
În momentul de față, la nivelul județului Iași, măsurile pentru gestionarea consecințelor produse de schimbările climatice sunt doar pe „hârtie”, specificate în anumite documente (analize, strategii sectoriale) ale instituțiilor care au atribuții în

domeniul protecției mediului înconjurător. Progresele în acest domeniu al dezvoltării durabile pot fi accelerate în măsura creșterii gradului de informare, sensibilizare, conștientizare a autorităților implicate și a cetățenilor.

ODD 16. Pace, justiție, instituții puternice. În ultimii ani, dezbaterile privind eficiența luptei împotriva corupției au monopolizat agenda publică, punând într-un con de umbră celelalte probleme legate de justiție.

- ✦ În perioada crizei sanitare generate de pandemia SARS-CoV-2, accesul persoanelor de justiție a fost restricționat, mai ales la procesele care țin de administrarea componentei civile a justiției.
- ✦ Frecvent, apar în mass-media referiri la abuzurile sexuale în rândul deținuților din Penitenciarul Iași. În momentul de față, există un proiect de extindere a Penitenciarului Iași, finanțat din fonduri europene, ca demers de îmbunătățire a situației persoanelor care execută pedepse privative de libertate.
- ✦ În ceea ce privește traficul de persoane, mai ales femeile și fetele traficate pentru a fi exploatare sexual în alte țări europene, au existat câteva cazuri la nivel național cu femei victime care au sensibilizat opinia publică, dar care nu au generat schimbări majore în acțiunea autorităților pentru prevenirea și combaterea acestui flagel social.
- ✦ În perioada de lockdown, măsurile de distanțare fizică, izolare, carantină și restricționare a circulației au condus la scăderea numărului de accidente rutiere și alte infracțiuni. După ieșirea din situația de urgență, mass-media abundă de știri cu accidente rutiere cu victime și alte infracțiuni.

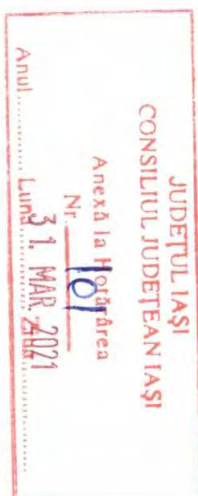

8.2. Ținte, indicatori de monitorizare și evaluare, surse de date

În continuare, sunt prezentate țintele, indicatorii de monitorizare, sursele de date pentru evaluarea progreselor privind localizarea ODD 5, 11, 13 și 16 la nivelul județului Iași:

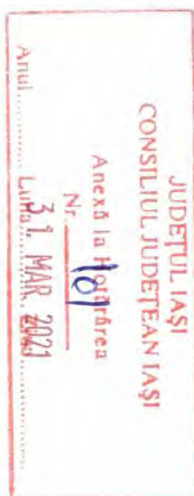
ODD 5 – Egalitatea de gen și creșterea rolului femeilor în societate

Ținte naționale 2030	Ținte județene 2030
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Continuarea reducerii disparității salariale între sexe. ▪ Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor în sferile publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare. ▪ Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Continuarea reducerii disparităților salariale între sexe, în special în mediul privat prin organizarea de workshopuri, sesiuni de informare și educare privind problemele de gen. ▪ Prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență împotriva femeilor, a traficului, exploatării sexuale și a altor forme de abuz. ▪ Asigurarea accesului fetelor și femeilor la servicii de informare, educare și consiliere privind sănătatea sexuală și reproductivă, ținând cont de fenomenul maternității adolescente în creștere. ▪ Creșterea ocupării în muncă a femeilor în comunitățile/ zonele afectate de sărăcie. ▪ Creșterea participării femeilor în viața politică, economică și publică, precum și a reprezentării la toate nivelurile de decizie (Parlament, Consiliul Județean, Consiliile Locale).

Indicatori de monitorizare și evaluare a progreselor în realizarea țintelor ODD 5

Ținte județene 2030	Indicatori	Surse date
<p>Continuarea reducerii disparităților salariale între sexe, în anumite domenii din mediul privat unde nu există disparități salariale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul agenților privați/ persoane juridice care au incluse prevederi privind egalitatea de gen în regulamentele de ordine interioară (ROI) și în regulamentele de organizare și funcționare (ROF). ▪ Continuarea reducerii ecartului între salariul mediu net obținut de femei și salariul mediu net obținut de bărbați (<i>gender pay gap</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indicatori de dezvoltare durabilă elaborați de Institutul Național de Statistică diseminați la nivel național, regional, județean. ▪ Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați (ANES), Ministerul Muncii și Protecției Sociale. ▪ Instituția Prefectului – Județului Iași; ▪ Comisia Județeană pentru egalitate de șanse între femei și bărbați. ▪ ITM Iași;
<p>Prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență împotriva femeilor, a traficului, exploatării sexuale și a altor forme de abuz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul cazurilor de femei care au sesizat/ raportat fapte de violență domestică, ▪ Numărul ordinelor de protecție emise de autorități. ▪ Numărul de femei victime ale traficului de persoane; ▪ Numărul de femei care au beneficiat de servicii sociale, psihologice, educaționale, medicale din partea autorităților publice și a organizațiilor neguvernamentale de profil. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerul Justiției ▪ Agenția Națională pentru egalitate de șanse între femei și bărbați (ANES) ▪ Inspectoratul Județean de Poliție Iași ▪ Comisia Județeană pentru Promovarea Egalității de Șanse, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului – Județul Iași, Direcția de Asistență Comunitară – Municipiul Iași. ▪ Date de la organizațiile

		neguvernamentale.
Eliminarea practicii căsătoriilor forțate la fetele din comunitățile în care aceasta se manifestă.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul cazurilor de căsătorii forțate; ▪ Numărul de căsătorii între copii cu vârste sub 16 ani; ▪ Numărul de campanii de informare, educare, conștientizare privind egalitatea de gen cu referire la practicile căsătoriilor forțate și/ sau încheiate între copii. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Date de la organizațiile neguvernamentale care activează în domeniul egalității de gen. ▪ Asociații reprezentative ale comunităților în care există practica căsătoriilor între copii ▪ Comisia pentru problemele romilor din cadrul Instituției Prefectului – Județul Iași.
Asigurarea accesului fetelor și femeilor la servicii de informare, educare și consiliere privind sănătatea sexuală și reproductivă, ținând cont de fenomenul maternității adolescente în creștere.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul mamelor minore/ adolescente; ▪ Ponderea mamelor minore/ adolescente în total mame; ▪ Numărul născuților-vii care provin de la mamele minore care beneficiază de măsuri de protecție socială din partea statului; ▪ Numărul copiilor care nu au acte de identitate; ▪ Numărul de campanii de informare pentru obținerea actelor de identitate. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Date statistice de la Direcția Județeană de Statistică Iași. ▪ Date administrative de la Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului din cadrul CJ Iași. ▪ Direcția Județeană pentru Evidența Persoanelor Iași.
Creșterea ocupării în muncă a femeilor în comunitățile/ zonele afectate de sărăcie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rata de activitate a femeilor. ▪ Rata de ocupare în muncă a femeilor. ▪ Rata șomajului la femei; ▪ Numărul femeilor ocupate. ▪ Numărul de salariați femei. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Institutul Național de Statistică. ▪ Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași – REVISAL. ▪ Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Iași.
Creșterea participării femeilor în	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de candidaturi depuse de femei pentru 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Parlamentul României (Senatul și Camera

<p>viața politică, economică și publică, precum și a reprezentării la toate nivelurile de decizie (parlament, consiliul județean, consiliile locale).</p>	<p>un mandat de parlamentar în circumscripția electorală Iași.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul femeilor parlamentari din circumscripția electorală Iași; ▪ Numărul candidaturilor depuse de femei pentru Consiliul Județean Iași. ▪ Numărul femeilor care sunt consilieri județeni. ▪ Numărul candidaturilor depuse de femei pentru funcția de primar. ▪ Numărul de femei care sunt primari. ▪ Numărul candidaturilor depuse de femei pentru funcția de consilier local. ▪ Numărul de femei care sunt consilieri locali. 	<p>Deputaților).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Autoritatea Electorală Permanentă – Filiala Iași. ▪ Consiliul Județean Iași. ▪ Primăriile și consiliile locale din județul Iași.
---	--	---

JUDEȚUL IAȘI
CONSILIUL JUDEȚEAN IAȘI

Anexă la Hotărârea
Nr. 101

Anul Luni, 1. MAR. 2021

Obiectivul de dezvoltare nr. 11 – Orașe și comunități durabile

Ținte naționale 2030	Ținte județene 2030
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii. ▪ Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ. ▪ Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate ▪ Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile. ▪ Continuarea programului de construire a locuințelor sociale pentru categoriile defavorizate social/ cu venituri scăzute. ▪ Întărirea rezilienței și capacității de adaptare în situații de dezastre/ calamități naturale: poluare masivă, secetă, inundații, alunecări de teren, cutremure de pământ. ▪ Continuarea programelor de investiții publice în sistemele de utilități pentru creșterea calității vieții în mediul urban, periurban, rural. ▪ Îmbunătățirea accesului la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți locuitorii orașelor și comunităților. ▪ Elaborarea unui program județean și a unor programe locale de planificare spațială și amenajare a teritoriului, ținând cont de creșterea populației, investițiilor imobiliare, platformelor industriale. ▪ Consolidarea eforturilor de protecție și restaurare a patrimoniului cultural al județului Iași. ▪ Îmbunătățirea calității aerului în zonele urbane și periurbane.

- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic.
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului.
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului.
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural.
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului.

- Continuarea programelor de investiții în managementul selectiv al deșeurilor.
- Dezvoltarea orașelor pe componenta de *smart city*.

Indicatori de monitorizare și evaluare a progreselor în realizarea țintelor ODD 11

Ținte județene 2030	Indicatori	Surse date
Asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rata de supraaglomerare a locuințelor; ▪ Suprafața medie pe cap de locuitor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Institutul Național de Statistică

JUDEȚUL IAȘI
 CONSILIUL JUDEȚEAN IAȘI
 Anexă la Hotărârea
 Nr. 101
 din 31 MAR 2021
 Anul Luna Ziua

sigure și la prețuri accesibile.		
Continuarea programului de construire a locuințelor sociale pentru categoriile defavorizate social/ cu venituri scăzute.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de locuințe sociale date în folosință la sfârșitul anului. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Direcția Județeană de Statistică Iași. ▪ Direcția Fond Locativ din cadrul Primăriei Municipiului Iași. ▪ Serviciile de administrare a spațiilor cu destinație locuință din cadrul primăriilor din județul Iași.
Întărirea rezilienței și capacității de adaptare în situații de dezastre/ calamități naturale: poluare masivă, secetă, inundații, alunecări de teren, cutremure de pământ.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de campanii de informare, educare, conștientizare derulate de autoritățile județene, respectiv locale cu atribuții în domeniul managementului situațiilor de urgență. ▪ Numărul/ valoarea proiectelor de investiții în infrastructura de apărare împotriva dezastrelor naturale (ex: consolidare diguri, amenajarea cursurilor de apă din zonele inundabile). ▪ Măsurile de verificare și sancționarea construirii în zonele de risc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comisia Județeană pentru Situații de Urgență Iași. ▪ Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență. ▪ Autoritatea Teritorială pentru Ordine și Siguranță Publică a Județului Iași. ▪ Primăriile din județul Iași. ▪ Inspectoratul Școlar Județean Iași. ▪ Agenția Județeană pentru Protecția Mediului Iași. ▪ Agenția Județeană pentru Gospodărirea Apelor Iași. ▪ Inspectoratul pentru Construcții Iași.
Continuarea programelor de investiții publice în sistemele de utilități pentru creșterea calității vieții în mediul urban,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fondul de locuințe existent la sfârșitul anului (numărul de locuințe, numărul de camere de locuit, suprafața locuibilă). ▪ Numărul de locuințe terminate la 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Direcția Județeană de Statistică Iași.

periurban, rural.	<p>sfârșitul anului (după numărul camerelor de locuit, după sursa de finanțare).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de locuințe după tipurile de instalații cu care sunt dotate. ▪ Lungimea străzilor orășenești modernizate (numărul de km). ▪ Indicatorii care descriu aspecte legate de canalizare și spații verzi. ▪ Rețeaua și volumul gazelor naturale distribuite. ▪ Rețeaua și volumul apei potabile distribuite. 	
Îmbunătățirea accesului la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți locuitorii orașelor și comunităților.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indicatorii care descriu transportul urban de pasageri. ▪ Numărul de autoturisme înmatriculate în județul Iași. ▪ Lungimea drumurilor publice (km). ▪ Lungimea căilor ferate aflate în exploatare (km). ▪ Numărul de beneficiari de transport public pe unități administrativ-teritoriale. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Direcția Județeană de Statistică Iași. ▪ Consiliul Județean Iași, primăriile și consiliile locale din județul Iași. ▪ Direcția Județeană de Drumuri și Poduri Iași. ▪ Serviciul de Permise și Înmatriculări din cadrul Instituției Prefectului Județului Iași. ▪ Direcția Regională de Căi Ferate Iași.
Elaborarea unui program județean și a unor programe locale de planificare spațială și amenajare a teritoriului, ținând	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de de programe de planificare spațială și amenajare teritorială care includ obiective de dezvoltare durabilă, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consiliul Județean Iași, primăriile și consiliile locale din județul Iași.

cont de creșterea populației, investițiilor imobiliare, platformelor industriale.	direcții de acțiuni și priorități	
Consolidarea eforturilor de protecție și restaurare a patrimoniului cultural al județului Iași.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de obiective culturale și de patrimoniu reabilitate. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consiliul Județean Iași, primăriile și consiliile locale din județul Iași. ▪ Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Iași
Îmbunătățirea calității aerului în zonele urbane și periurbane.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de stații pentru monitorizarea calității aerului amplasate în județul Iași/ Zona Metropolitană Iași/ Municipiul Iași. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Primăriile și consiliile locale din județul Iași. ▪ Agenția Județeană pentru Protecția Mediului Iași. ▪ Comisia pentru asigurarea calității aerului din cadrul Consiliului Județean Iași.
Dezvoltarea orașelor pe componenta de <i>smart-city</i> .	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de proiecte elaborate/ în curs de implementare/ realizate care includ obiective de <i>smart-city</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consiliul Județean Iași, primăriile și consiliile locale din județul Iași.

Obiectivul de dezvoltare nr. 13 – Acțiune climatică

Ținte naționale 2030	Ținte județene 2030
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale. ▪ Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate. ▪ Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie. ▪ Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii eduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a autorităților județene și locale la riscurile legate de schimbările climatice și dezastre naturale. ▪ Creșterea capacității de intervenție în situații de urgență generate de fenomenele naturale ale căror consecințe vulnerabilizează viața oamenilor, animalelor, mediului. ▪ Sensibilizarea autorităților publice, companiilor, organizațiilor neguvernamentale, a cetățenilor cu privire la necesitatea implementării unor măsuri care asigură tranziția către o economie „verde”, pentru integrarea unor obiective legate de managementul schimbărilor climatice în propriile strategii, proiecte și măsuri de intervenție.

Indicatori de monitorizare și evaluare a progreselor în realizarea țintelor ODD 13

Ținte județene 2030	Indicatori	Surse date
Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a autorităților județene și locale la riscurile legate de schimbările climatice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de persoane afectate de fenomene legate de schimbările climatice și/ sau dezastre naturale. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Iași. ▪ Inspectoratul Județean pentru Situații de

și dezastre naturale.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de persoane decedate unor fenomene legate de schimbările climatice și/ sau dezastre naturale. ▪ Numărul de intervenții ale autorităților județene și locale pentru combaterea consecințelor schimbărilor climatice. ▪ Volumul pagubelor materiale datorate schimbărilor climatice și/ sau dezastrelor naturale. ▪ Valoarea financiară a pagubelor pe unități administrativ-teritoriale. 	Urgență.
Creșterea capacității de intervenție în situații de urgență generate de fenomenele naturale ale căror consecințe vulnerabilizează viața oamenilor, animalelor, mediului.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de autorități locale care au strategii, planuri de intervenție pentru situații de urgență, inclusiv dezastre naturale. ▪ Numărul de exerciții de pregătire a autorităților publice și populației pentru cazurile de dezastre naturale. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Iași. ▪ Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență. ▪ Comitetul Județean Iași/ consiliile locale din județul Iași.
Sensibilizarea autorităților publice, companiilor, organizațiilor neguvernamentale, a cetățenilor cu privire la necesitatea implementării unor măsuri care asigură tranziția către o economie „verde”, pentru integrarea unor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de campanii de informare, educare, conștientizare cu privire la riscurile și consecințele schimbărilor climatice și fenomenelor naturale asociate acestora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Autoritățile publice județene și locale. ▪ Companii. ▪ Organizații neguvernamentale.

obiective legate de managementul schimbărilor climatice în propriile strategii, proiecte și măsuri de intervenție.		
--	--	--

Obiectivul de dezvoltare nr. 16 – Pace, justiție și instituții puternice

Ținte naționale 2030	Ținte județene 2030
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție. ▪ Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice. ▪ Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe. ▪ Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asigurarea și facilitarea accesului cetățenilor la justiție, în special a persoanelor dezavantajate social, care provin din medii defavorizate (comunități sărace, rurale, la distanță de Curtea de Apel, Tribunal, judecătoria, parchete, unități de poliție, autorități publice care veghează la respectarea și aplicarea legii în teritoriu. ▪ Creșterea calității serviciilor publice pentru protecția drepturilor copilului, precum și pentru asistența socială a persoanelor aflate în dificultate (mame minore, familii monoparentale, femei afectate de sărăcie, femei vârstnice din mediul rural sau comunități sărace, victime ale traficului de persoane, persoane abuzate, persoane cu handicap sau alte nevoi speciale, comunități sărace, marginalizate). ▪ Reducerea corupției și infracțiunilor asociate la toate nivelurile administrative.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată. ▪ Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile. ▪ Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile. ▪ Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prevenirea și combaterea fenomenelor infracționale, altele decât corupția. ▪ Creșterea ordinii și siguranței publice, cu accent pe siguranța rutieră. ▪ Creșterea calității vieții persoanelor care execută pedepse privative de libertate și promovarea unor servicii pentru reintegrarea socioprofesională a acestora după liberare. ▪ Măsuri de prevenire și combatere a traficului de persoane. ▪ Promovarea bunei guvernări ca instrument de creștere a calității vieții cetățenilor în cadrul comunităților durabile.
--	---

Indicatori de monitorizare și evaluare a progreselor în realizarea țintelor ODD 16

Ținte județene 2030	Indicatori	Surse date
Asigurarea și facilitarea accesului cetățenilor la justiție, în special a persoanelor dezavantajate social, care provin din medii defavorizate (comunități sărace, rurale, îndepărate de Curtea de Apel, Tribunal, judecătoria, parchete, unități de poliție, autorități publice care	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de acțiuni/ campanii de informare, educare și conștientizare a cetățenilor cu privire respectarea drepturilor și libertăților în raport cu autoritățile cu atribuții privind aplicarea legilor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instituția Prefectului Județului Iași. ▪ Inspectoratul Județean de Poliție Iași. ▪ Poliția locală. ▪ ONG-uri.

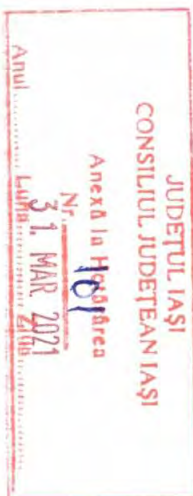
veghează la respectarea și aplicarea legii în teritoriu.		
Creșterea calității serviciilor publice pentru protecția drepturilor copilului, precum și pentru asistența socială a persoanelor aflate în dificultate (mame minore, familii monoparentale, femei afectate de sărăcie, femei vârstnice din mediul rural sau comunități sărace, victime ale traficului de persoane, persoane abuzate, persoane cu handicap sau alte nevoi speciale, comunități sărace, marginalizate).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indicatorii monitorizați și evaluați de către autoritățile publice județene și locale, respectiv de Instituția Prefectului Județului Iași și serviciile deconcentrate ale ministerelor în teritoriu aflate sub coordonarea Prefectului Județului Iași. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului Iași. ▪ Direcția de Asistență Socială a Municipiului Iași. ▪ Agenția Județeană pentru Prestații și Inspecție Socială Iași.
Reducerea corupției și infracțiunilor asociate la toate nivelurile administrative.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de campanii de prevenire și combatere a faptelor de corupție și a altor infracțiuni asociate. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerul de Interne, prin Direcția Generală Anticorupție Iași.
Prevenirea și combaterea fenomenelor infracționale, altele decât corupția.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul infracțiunilor soluționate de poliție și infracțiuni declinate Parchetului. ▪ Numărul de persoane condamnate definitiv de instanțele judecătorești. ▪ Rata infracționalității la nivelul județului Iași. ▪ Rata criminalității la nivelul județului Iași. ▪ Numărul de acțiuni de prevenire și combatere a fenomenelor infracționale. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Autoritatea Teritorială pentru Ordine și Siguranță Publică din cadrul Consiliului Județean Iași. ▪ Inspectoratul Județean de Poliție Iași. ▪ Poliția Locală a Municipiului Iași. ▪ Direcția Județeană de Statistică Iași.

	alte decât corupția.	
Creșterea ordinii și siguranței publice, cu accent pe siguranța rutieră.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de campanii de sensibilizare a populației cu privire la accidentele rutiere. ▪ Numărul de acțiuni de informare, educare și conștientizare a populației cu privire la anumite fenomene care țin de ordinea și siguranța publică. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Autoritatea Teritorială pentru Ordine și Siguranță Publică din cadrul Consiliului Județean Iași. ▪ Inspectoratul Județean de Poliție Iași. ▪ Inspectoratul Județean de Jandarmi Iași. ▪ Poliția Locală a Municipiului Iași.
Creșterea calității vieții persoanelor care execută pedepse privative de libertate și promovarea unor servicii pentru reintegrarea socioprofesională a acestora după liberare.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de acțiuni educative desfășurate în Penitenciarul Iași. ▪ Numărul de acțiuni care au ca obiectiv facilitarea integrării socioprofesionale a persoanelor care execută pedepse privative de libertate. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Penitenciarul Iași. ▪ ONG-uri.
Promovarea bunei guvernări ca instrument de creștere a calității vieții cetățenilor în cadrul comunităților durabile.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indicatorii care descriu calitatea vieții, bugetele de familie (veniturile și cheltuielile) și ocuparea în muncă, furnizați de Ancheta statistică privind calitatea vieții (ACAV), Ancheta bugetelor de familie (ABF) și Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Institutul Național de Statistică. ▪ Direcția Județeană de Statistică Iași. ▪ Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Iași. ▪ Agenția Județeană pentru Prestații și Inspecție Socială Iași. ▪ Casa Județeană de Pensii Iași. ▪ Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași.

8.3. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PENTRU IMPLEMENTAREA ODD 5, 11, 13 și 16

ODD 5. Egalitate de gen – realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor				
Ținta	Propunere proiect	Solicitant	Orizont de timp	Sursa de finanțare
Continuarea reducerii disparităților salariale între sexe, în special în anumite domenii din mediul privat unde există disparități salariale	Campanii de sensibilizare a agenților privați pentru respectarea principiului egalității de gen: "Pentru muncă egală, drepturi egale"	ONG-uri în colaborare cu agenți privați	2020-2024	Comisia Europeană – DEAR și Cadru de sprijin comunicat pentru alocarea de fonduri europene – în curs de operaționalizare.
Prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență împotriva femeilor, a traficului, exploatării sexuale și a altor forme de abuz	Instruirea lucrătorilor de poliție pentru intervenția eficientă în soluționarea cazurilor de violență în familie	Inspectoratul Județean de Poliție Iași Poliția locală	2020-2024	Fonduri guvernamentale Buget local
	Dezvoltarea unui sistem unitar de servicii sociale specializate în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și asigurarea calității acestora printr-o abordare integrată	DGASPC Iași Direcția de Asistență Socială Iași ONG-uri partenere	2020-2024	Comisia Europeană prin Directoratul General pentru Justiție, Consumatori și Egalitate de Gen prin Programul Drepturi, Egalitate și

				Cetățeni Fonduri guvernamentale Fonduri europene
Eliminarea practicii căsătoriilor forțate la fetele din comunitățile în care aceasta se manifestă	Campanii de informare, educare, conștientizare privind egalitatea de gen cu referire la practicile căsătoriilor forțate și/ sau încheiate între copii, inclusiv activități adecvate pentru a marca Ziua internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor (25 noiembrie) anual.	DGASPC Iași Direcția de Asistență Socială Iași ONG-uri partenere	2020-2024	Buget local Fonduri guvernamentale Comisia Europeană prin Directoratul General pentru Justiție, Consumatori și Egalitate de Gen prin Programul Drepturi, Egalitate și Cetățeni
Asigurarea accesului fetelor și femeilor la servicii de informare, educare și consiliere privind sănătatea sexuală și reproductivă, ținând cont de fenomenul maternității adolescente (mame minore)	Campanii de educație pentru sănătate în rândul fetelor minore și a femeilor din comunități marginalizate privind sănătatea reproducerii	Direcția de Sănătate Publică Iași Spitalele din județul Iași Inspectoratul Școlar Județean Iași ONG-uri Cabinete ale medicilor de familie și alți specialiști din domeniul	2020-2024	Bugetele locale în comunitățile unde această problemă este relevantă prin solicitarea de fonduri cf. Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor alocate

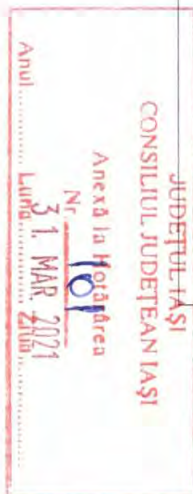
în creștere		medical în sănătatea reproducției		activităților nonprofit. Bugetul județean Fonduri europene
	Servicii de consiliere privind sănătatea sexuală și reproductivă în rândul fetelor și femeilor	ONG-uri în parteneriat cu cabinetele medicilor de familie și alți specialiști în sănătatea reproducției	2020-2024	Bugete locale
	Continuarea campaniilor de informare privind importanța realizării actelor de identitate prin intermediul caravanelor mobile în județul Iași, în special în mediul rural și comunități marginalizate	Direcția Județeană de Evidență a Persoanelor Iași - CJL Poliția Locală Consiliile locale de pe raza județului Iași	2020-2024	Bugetul județean Bugete locale
	Centru Comunitar Integrat pentru servicii socio-medico-educative	Autorități locale Asociații ale autorităților locale Entități publice Organizații neguvernamentale	2021-2023	Fondurile Norvegiene, Granturile SEE 2014-2021, runda a 2-a a apelului "Creșterea incluziunii și abilitarea romilor"

			2021-2027	-data limită apel activ 15 aprilie 2021 Fondurile Norvegiene, Granturile SEE – Apelul de dezvoltare locală Fondurile Norvegiene – după definitivarea cadrului de finanțare
Creșterea ocupării în muncă a femeilor cu accent pe comunitățile/ zonele afectate de sărăcie	Crearea de oportunități pentru integrarea femeilor pe piața muncii/ amenajarea unor spații destinate supravegherii și îngrijirii copiilor cu vârstă antepreșcolară, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie a femeilor angajate	Agenți privați în colaborare cu ONG-uri	2021-2027	Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027, Axa prioritară 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
	Programe de formare profesională, consiliere și orientare profesională pentru calificarea și recalificarea profesională a femeilor din	Furnizori de formare profesională acreditați ONG-uri	2020-2024	Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU)

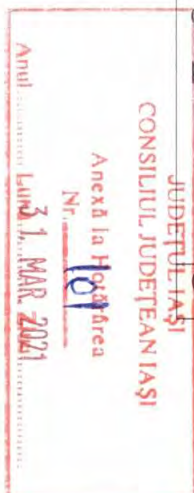
	comunități afectate de sărăcie			
Creșterea participării femeilor în viața politică, economică și publică, precum și a reprezentării la toate nivelurile de decizie (parlament, consiliul județean, consiliile locale).	Campanii de <i>advocacy</i> pe lângă partidele politice, decidenții administrativi, companii pentru asigurarea unor cote de reprezentare a femeilor la toate nivelurile de decizie.	ONG-uri	2021-2027	Comisia Europeană prin Directoratul General pentru Justiție, Consumatori și Egalitate de Gen prin Programul Drepturi, Egalitate și Cetățeni
Crearea unui Observator județean al migrației, inclusiv pentru femeile plecate la muncă în străinătate, pentru copiii și familia rămasă în țară	Servicii de asistență psiho-socială și alte forme de sprijin specializat pentru copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate	DGASPC Iași Direcția de Aistență Socială Iași ONG-uri	2020-2024	Bugetul local Bugetul județean - Competiție tematica de proiecte prin legea 350/2005
	Servicii de <i>jobcoaching</i> (consiliere, plasare și asistență la locul de muncă) și programe de formare profesională (calificare și recalificare) pentru femeile din medii vulnerabile pentru a preveni	ONG-uri DGASPC Iași Direcția de Aistență Socială Iași AJOFM	2020-2027	Finanțări acordate pentru activități nonprofit prin cf. Legii nr. 350/2005. Bugetul județean Fonduri europene Programul Operational

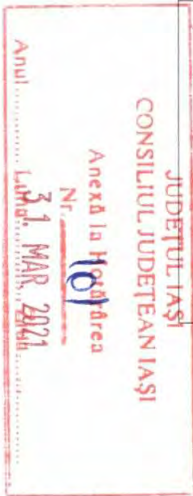
	fenomenul migrației/remigrației			CAPITAL UMAN (POCU)
Dezvoltarea abilităților și competențelor antreprenoriale în rândul femeilor	Realizarea unor ateliere de competențe antreprenoriale în rândul femeilor, inclusiv din mediul rural și sesiuni de informare și consiliere cu privire la posibilitățile de finanțare a micilor afaceri, inclusiv dezvoltarea de afaceri în domeniul economiei sociale	Universități/ furnizori de formare profesională autorizați Insepectoratul Școlar Județean Iași, unități școlare ONG-uri cu preocupări în dezvoltarea învățământului dual.	2020-2027	Bugetul local Bugetul județean Fonduri europene Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU)
ODD 11. Orașe și comunități durabile				
Continuarea programului de construire a locuințelor sociale pentru categoriile defavorizate social/ cu venituri scăzute	Îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale pentru categorii de persoane marginalizate, inclusiv persoane cu dizabilități, complementar cu oferirea de servicii integrate în vederea integrării sociale și profesionale	Consilii locale ONG-uri	2020-2027	Fonduri europene Bugete locale

	Înființarea de centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice	Consilii locale Direcția de Asistență Socială Iași DGASPC Iași	2020-2027	Bugete locale
	Program de sprijin pentru autoritățile locale în vederea identificării și reglementării juridice/ cadastrale a asezărilor informale	Consilii locale	2020-2027	Fonduri guvernamentale Bugetul local
Continuarea programelor de investiții publice în sistemele de utilități pentru creșterea calității vieții în mediul urban, periurban, rural.	Realizarea/ extinderea obiectivelor de investiții publice în sistemele de utilități: apă, canalizare, gaz, energie electrică	Consiliul Județean Iași Primăriile/ consiliile locale din județul Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale Bugete locale Buget județean
	Modernizare și reabilitare infrastructură rutieră	Consiliul Județean Iași Primăriile/ consiliile locale din județul Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale Bugete locale Buget județean
Creșterea rezilienței și	Campanii de informare, educare și	Comitetul Județean pentru	2020-2027	Fonduri guvernamentale

capacității de adaptare în situații de dezastre/ calamități naturale: poluare masivă, secetă, inundații, alunecări de teren, cutremure de pământ.	conștientizare a cetățenilor cu privire la riscurile în caz de producere a unor dezastre naturale	Situații de Urgență Iași Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență Primăriile/ consiliile locale din județul Iași. Serviciile deconcentrate ale ministerelor în teritoriu cu atribuții în domeniu în domeniul protecției civile a populației și situații de urgență		Bugete locale Buget județean
	Realizarea de expertize tehnice pentru consolidarea construcțiilor incluse în Lista imobilelor cu risc seismic ridicat	Primăriile/ consiliile locale din județul Iași.	2020-2027	Bugete locale
Accesul la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți locuitorii orașelor și comunităților	Reînnoirea parcului auto pentru instituțiile publice din județul Iași prin achiziționarea de autovehicule ecologice (alimentare pe benzină, hibrid, electrice)	Consilii locale din jud Iași Consiliul Județean Iași Compania de Transport Public Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale Bugetul județean Bugete locale
	Înnoirea parcului de vehicule	Consilii locale din județul Iași	2020-2027	Fonduri europene

	destinat transportului public cu vehicule ecologice/ prietenoase cu mediul	Consiliul Județean Iași Compania de Transport Public Iași		Fonduri guvernamentale Bugete locale
	Modernizarea stațiilor de transport public/ digitalizare	Consilii locale din județul Iași Consiliul Județean Iași Compania de Transport Public Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale Bugete locale
Elaborarea unui program județean și a unor programe locale de planificare spațială și amenajare a teritoriului, ținând cont de creșterea populației, investițiilor imobiliare, platformelor industriale.	Asigurarea unui management eficient în dezvoltarea programelor urbane și imobiliare	Consiliul Județean Iași	2020-2027	Fonduri guvernamentale
	Realizarea obiectivelor de investiții în infrastructură, ținând cont de creșterea populației și investițiile imobiliare	Consiliul Județean Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale
Consolidarea eforturilor de protecție și restaurare a patrimoniului cultural al județului Iași.	Proiecte de investiții pentru reabilitarea și consolidarea obiectivelor culturale și de patrimoniu din județul Iași	Consiliul Județean Iași Consilii locale	2020-2027	Fonduri guvernamentale Fonduri europene
Îmbunătățirea calității aerului în zonele urbane și periurbane.	Măsuri pentru asigurarea calității aerului în județul Iași și Zona	Consiliul Județean Iași Consilii locale	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale

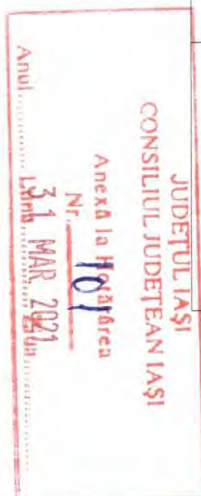
	Metropolitană Iași: amenajare spații verzi, dotări de agrement, reabilitarea malurilor râurilor, lacurilor; sisteme de colectare selectivă și de reciclare a deșeurilor (proiecte de tip „economie circulară”)	Agenția Județeană pentru Protecția Mediului Iași Administrația Bazinală de Apă Prut-Bârlad		Bugete locale
	Sisteme de monitorizare a calității aerului în principalele orașe /municipii din județul Iași	Agenția pentru Protecția Mediului Iași	2020-2027	Fonduri europene (linia de finanțare deschisă pentru Ministerul Mediului)
	Amenajarea de parcări de tipul <i>Park&Ride</i> la intrările în municipiul Iași	Primăria Municipiului Iași	2020-2017	Fonduri europene Bugetul local
	Campanii de conștientizare a populației privind rolul cetățenilor în reducerea poluării urbane	Primăriile și consiliile locale din județul Iași	2020-2027	Fonduri guvernamentale Bugete locale
Dezvoltarea orașelor pe componenta de <i>smart-city</i> .	Campanii de informare, educare și conștientizare privind importanța accesării mijloacelor de transport	Primăriile și consiliile locale din județul Iași ONG-uri	2020-2027	Fonduri europene Bugetul local

	ecologice (biciclete electrice, trotinete electrice etc.)	Universitatăți		
	Extinderea/îmbunătățirea accesului pietonal și cu biciclete în localitățile urbane din județul Iași	Consilii locale jud Iași Municipiul Iași	2020-2027	Fonduri europene Bugetul local
	Dezvoltarea unor puncte de informare stradală cu accesare digitală/ online a platformelor cu date privind serviciile publice oferite de administrațiile locale	Consiliul Județean Iași Primăriile și consiliile locale din județul Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale Bugete locale
	Dezvoltarea de aplicații de tip <i>smart city</i> : parcări inteligente, stații de așteptare cu sisteme digitale, mijloace de transport dotate cu rețele de internet și accesare digitală a datelor privind transportul public	Consiliul Județean Iași Primăriile și consiliile locale din județul Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale Bugete locale

ODD 13. Acțiune climatică – măsuri de pregătire a populației, prevenire și combatere a

consecințelor schimbărilor climatice				
Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a autorităților județene și locale la riscurile legate de schimbările climatice și dezastre naturale.	Programe de instruire a autorităților cu atribuții în managementul situațiilor de urgență, planificare urbană, gestionarea patrimoniului public județean	Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Iași. Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență.	2020-2024	Fonduri externe Fonduri guvernamentale Bugetul județean Bugetele locale
Creșterea capacității de intervenție în situații de urgență generate de fenomenele naturale ale căror consecințe vulnerabilizează viața oamenilor, animalelor, mediului	Realizare/ dezvoltare de strategii și planuri de intervenție pentru situații de urgență	Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Iași. Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență.	2020-2024	Fonduri guvernamentale
	Programe și exerciții pentru pregătirea autorităților publice și a populației pentru cazurile de dezastre naturale.	Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Iași. Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență.	2020-2024	Fonduri guvernamentale
Sensibilizarea autorităților publice, companiilor, organizațiilor neguvernamentale, a cetățenilor cu privire la	Campanii de informare, educare, conștientizare cu privire la riscurile și consecințele schimbărilor climatice și fenomenelor naturale asociate acestora.	Autoritățile publice județene și locale. Companii cu capital de stat, mixt sau privat. Organizații neguvernamentale.	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale Bugete locale

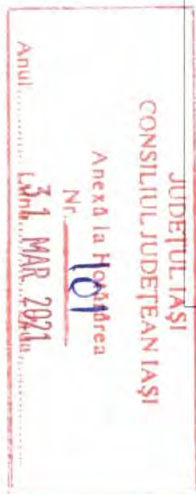
necesitatea implementării unor măsuri care asigură tranziția către o economie „verde”, pentru integrarea unor obiective legate de managementul schimbărilor climatice în strategiile și proiectele locale				
Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a autorităților județene și locale la riscurile legate de schimbările climatice și dezastre naturale.	Realizare elemente de infrastructură de alimentare verde - stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în municipiile reședințe de județ, transport public nepoluant, iluminat public, eficiență energetică în școli.	Autorități locale Asociații ale autorităților locale Entități publice	2021-2027 2021-2027	Administrația Fondului Național de Mediu Noile programe structurale, după definirea lor conform cadrului de sprijin comunitar 2021-2027
ODD 16. Pace, justiție și instituții eficiente – promovarea unor societăți pașnice și incluzive, a accesului la justiție pentru toți, asigurarea bunei guvernări				
Asigurarea și facilitarea accesului cetățenilor la justiție,	Acțiuni/ campanii de informare, educare și conștientizare a	Avocatul Poporului-	2020-2027	Fonduri guvernamentale

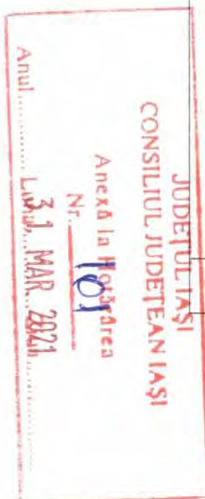
<p>în special a persoanelor dezavantajate social, care provin din medii defavorizate (comunități sărace, rurale, îndepărtate de Curtea de Apel, Tribunal, judecătoria, parchete, unități de poliție, autorități publice care veghează la respectarea și aplicarea legii în teritoriu.</p>	<p>cetățenilor cu privire respectarea drepturilor și libertăților în raport cu autoritățile cu atribuții în aplicarea legilor.</p>	<p>reprezentanța Iași Serviciul de Probațiune Iași</p>		
<p>Creșterea calității serviciilor publice pentru protecția drepturilor copilului, precum și pentru asistența socială a persoanelor aflate în dificultate</p>	<p>Proiecte de reabilitare, consolidare, extindere sau construire de centre care să ofere servicii sociale complexe pentru copiii aflați în dificultate (mame minore, mame cu un singur copil, femei afectate de sărăcie, femei vârstnice din mediul rural sau comunități sărace, victime ale traficului de persoane, persoane abuzate, persoane cu handicap sau</p>	<p>DGASPC Iași Direcția de Asistență Socială Iași Consilii locale ONG</p>	<p>2020-2027</p>	<p>Fonduri europene Fonduri guvernamentale Bugetul județean Bugete locale</p>

ANUL
 JUDEȚUL IAȘI
 CONSILIUL JUDEȚEAN IAȘI
 Anexă la Hotărârea
 Nr. **101**
 din **31 MAR 2021**
 Până la
 Anul

	alte nevoi speciale, comunități sărace, marginalizate).			
Reducerea corupției și infracțiunilor asociate la toate nivelurile administrative	Campanii de prevenire și combatere a faptelor de corupție și a altor infracțiuni asociate desfășurate în instituțiile publice/ serviciile în care există riscuri de corupție	Instituția Prefectului – Județul Iași Direcția Generală Anticorupție – Serciciul Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale
Prevenirea și combaterea fenomenelor infracționale, altele decât corupția.	Acțiuni de prevenire și combatere a fenomenelor infracționale, altele decât corupția.	Inspectoratul Județean de Poliție Iași Inspectoratul Școlar Județean Iași	2020-2027	Fonduri europene Fonduri guvernamentale
Creșterea ordinii și siguranței publice cu accent pe siguranța rutieră	Campanii de sensibilizare a populației cu privire la accidentele rutiere/acțiuni de informare, educare și conștientizare a populației pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor la ordinea și siguranța publică.	Autoritatea Teritorială pentru Ordine și Siguranță Publică din cadrul Consiliului Județean Iași. Inspectoratul Județean de Poliție Iași. Inspectoratul Județean de Jandarmi Iași. Poliția Locală a Municipiului Iași.	2020-2027	Finanțări acordate în baza Legii nr. 350/ 2005

		Alte structuri de ordine și siguranță publică de la nivel local.		
Creșterea calității vieții persoanelor care execută pedepse privative de libertate și promovarea unor servicii pentru reintegrarea socioprofesională a acestora după liberare	Proiecte de investiții privind consolidarea, extinderea și modernizarea Penitenciarului Iași în vederea respectării cerințelor europene în materia executării pedepselor privative de libertate	Ministerul Justiției Autoritatea Națională a Penitenciarelor/ Penitenciarul Iași.	2020-2027	Fonduri guvernamentale
	Acțiuni educative și care au ca obiectiv facilitarea integrării socioprofesionale a persoanelor care execută pedepse privative de libertate în Penitenciarul Iași	Ministerul Justiției Penitenciarul Iași Serviciul de Probațiune Iași ONG-uri partenere	2020-2027	Fonduri guvernamentale Fonduri europene
	Dezvoltarea unui centru de servicii de reintegrare în comunitate a persoanelor private de libertate pentru a facilita integrarea acestora după executarea pedepsei	Ministerul Justiției Penitenciarul Iași Serviciul de Probațiune Iași ONG-uri	2020-2027	Fonduri guvernamentale Fonduri europene
Promovarea bunei guvernări ca	Desfășurarea de campanii de	Consiliul Județean Iași	2020-2027	Bugetele locale

instrument de creștere a calității vieții cetățenilor în cadrul comunităților durabile.	informare pentru cunoașterea modului de funcționare a administrației publice	Consiliile Locale ONG-uri/ asociații ale cetățenilor		
	Extinderea modelului de bugetare participativă la nivelul autorităților locale – după modelul Consiliului Județean Iași și a Municipiului Iași	Autorități locale	Începând cu 2021	Buget local – UAT-uri din județul Iași
	Încurajarea participării cetățenilor la procesul de consultare publică	Consiliul Județean Iași Consiliile Locale	2020-2027	Bugetele locale
	Promovarea legalității, transparenței, echidistanței, corectitudinii, imparțialității, responsabilității autorităților publice în relația cu cetățenii prin sesiuni de instruire în domeniul eticii în administrația publică.	Consiliul Județean Iași Consiliile Locale	2020-2027	Comisia Europeană prin Directoratul General pentru Justiție, Consumatori și Egalitate de Gen prin Programul Drepturi, Egalitate și Cetățeni

9. Surse bibliografice

- **Agencia Națională pentru Protecția Mediului**, <http://www.anpm.ro/documents/16687/2691370/1.1+Metodologie+Agenda+21.pdf/517e3fba-da6b-47f0-9c04-f0deeb1b674a>, ultima accesare iunie 2020.
- **Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă**, <https://www.cndd.ro/despre-noi/>, ultima accesare decembrie 2018.
- **Ciprian Iftimoaei**, *Despre securitate, consolidare democratică și bună guvernare. România în context regional*, Editura LUMEN, Iași, 2015.
- **Ciprian Iftimoaei, Ionuț Cristian Baciu**, *Statistical Analysis of the External Migration after Romania's Accession to UE*, Romanian Statistics Review – Supplement, No. 12/ December 2018.
- **Ciprian Iftimoaei & Ionuț Cristian Baciu**, „Populația din Zona Metropolitană Iași: volum, structuri și procese demografice”, în vol. Teodor Păduraru, et. al. (coord.), *Dezvoltarea Economico-Socială a Euroregiunilor și a Zonelor Transfrontaliere*, vol. XXXIII, Editura Performantica, Iași, 2018, pp. 313-328.
- **Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor**, „Următorii pași către un viitor european durabil. Acțiunea europeană pentru durabilitate”, Strasbourg, 22.11.2016, sursa: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/RO/COM-2016-739-F1-RO-MAIN.PDF> ultima accesare mai 2020.
- **Comisia Europeană**, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_15_5708, ultima accesare octombrie 2020.
- **Consiliul Județean Iași**, *Proiectul „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Iași” (SMID)*, http://www.icc.ro/sites/default/files/files/proiecte_evenimente/Proiecte-Derulare/manag_SMID.pdf, ultima accesare septembrie 2020.
- **Declarația comună a Parlamentului European, Consiliului UE și a Comisiei Europene**, în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* C201/1 din 30.06.2017, sursa http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2018/05/CELEX_42017Y063001_RO_TXT.pdf, ultima accesare mai 2020.
- **Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă**, *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României (SNDDR 2018)*, http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/10/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Romaniei-2030_002.pdf, ultima accesare octombrie 2020.
- **Direcția Județeană de Statistică Iași**, *Anuarul Statistic al Județului Iași 2019*, <https://iasi.insse.ro/>, ultima accesare septembrie 2020.
- **Eurostat**, *Share of young adults aged 18-34 living with their parents by age and sex – EU-SILC survey*, 07/04/2020, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_lvps08&, ultima accesare iulie 2020.
- **Eurostat**, *Gender Pay Gap Statistics*, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics, ultima accesare octombrie 2020.
- **Inspectoratul General al Poliției Române**, Coeficienții de criminalitate la nivelul localităților din județul Iași: https://is.politiaromana.ro/files/pages_files/Coeficienti_criminalitate_2019.pdf, ultima accesare iulie 2020.

- **Instituția Prefectului-Județul Iași**, *Documentele Comisiei de Dialog Social Iași*, <https://is.prefectura.mai.gov.ro/despre-noi/alte-activitati/comisia-de-dialog-social/>, ultima accesare decembrie 2018.
- **Institutul Național de Statistică**, *Baza de date TEMPO Online*, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>, ultima accesare octombrie 2020.
- **Ministerul Muncii și Protecției Sociale** – Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții; <http://www.copii.ro/statistici/>, ultima accesare august 2020.
- **Parlamentul European** – Comisia pentru mediu, sănătate publică și siguranța alimentară, *Document de lucru cu tema „Către Summit-ul de la Rio+20”*, reuniune interparlamentară la nivelul comisii între Parlamentul European și parlamentele naționale, 28 februarie 2012, p. 2, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/envi/dt/893/893910/893910ro.pdf, ultima accesare decembrie 2018.
- **Portalul European e-justiție**: https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_the_covid19_virus_on_the_justice_field-37147-ro.do, ultima accesare iulie 2020.
- **Primăria Municipiului Iași**, *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Iași Zona Metropolitană*, pp. 162-163, <http://www.primaria-iasi.ro/imagini-iasi/fisiere-iasi/1473757362-SIDU%20august%202016.pdf>, ultima accesare decembrie 2018.
- *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*, <http://www.un-documents.net/ocf-02.htm#l>, ultima accesare decembrie 2018.
- **Report of the United Nations on Environment and Development**, Rio de Janeiro, 3-14 iunie 1992, <http://www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-1annex1.htm>, ultima accesare decembrie 2018.
- **Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012**, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/66/288&Lang=E, ultima accesare decembrie 2018.
- **Sustainable Development Goals Knowledge Platform**, <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>, ultima accesare septembrie 2020.
- **Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development**, <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>, ultima accesare decembrie 2018 și http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E, ultima accesare decembrie 2018.
- **United Nations**, *Report of the Secretary-General for High-level political forum on sustainable development*, convened under the auspices of the Economic and Social Council, <https://undocs.org/E/2019/68>, ultima accesare martie 2020.
- **Națiunile Unite** (Departamentul de Informare Publică), *A patra Conferință Mondială asupra problemelor femeilor*, Beijing, China, 4-15 septembrie 1995.
- **Observatorul Român de Sănătate**, *Clasamentul eficienței împotriva poluării. Focus pe cele mai mari zece orașe din România*, http://health-observatory.ro/wp-content/uploads/2018/11/raport_ORIS_poluare_27nov.pdf, ultima accesare decembrie 2018.
- **World Vision România**, *Bilanțul a 30 de ani de educație în România*, <https://worldvision.ro/2020/07/15/bilanțul-a-30-de-ani-de-educatie-analizat-de-world-vision-romania-intr-o-ampla-dezbatere-online-30-de-ministri-peste-330-000-de-elevi-care-invata-in-scoli-nepotrivite-32-dintre-cei-din-preuniversit/>, ultima accesare octombrie 2020.

